

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 29 (1116) ГОД XXII БЕЛАСТОК 17 ЛІПЕНЯ 1977 г. ЦАНА 60 гр.

СЯРОД РАБОЧЫХ

Патрэбны нам кватэры...

„Фадом“ — гэта фабрыка дамоў. У прамысловым краявідзе Беластока паявілася яна нядаўна, ледзь пяць гадоў таму назад. Знаходзіцца ля вуліцы Звыценства — на дарозе ў Варшаву.

Без гэтай фабрыкі проста немагчыма было б забяспечыць усё нарастаючыя патрэбы ў галіне жыллёвага будаўніцтва. Зараз толькі кааператыўных кватэр чакае ў нас звыш 30 тысяч чалавек. І таму заданні па жыллёваму будаўніцтву на гэтую пяцігодку (1976—1980) у параўнанні з папярэдняй пяцігодкай (1971—1975) павялічваюцца ў нас працэнтаў на 50. Такім чынам, кожны год свае навaселлі будуць спраўляць на Беласточчыне 4—5 тыс. сем'яў. Такую праграму па жыллёваму будаўніцтву ставіць Ваяводскі камітэт партыі, такая праграма вынікае з пастаноў VIII пленума ЦК ПАРП, які адбыўся ў чэрвені гэтага года.

І таму рашылі мы наведаць Беластоцкую фабрыку па вытворчасці элементаў для панельнага жыллёвага будаўніцтва. Яе дырэктар **Генрык Скіба**, расказваючы пра сваё будаўнічае каралеўства, адзначыў:

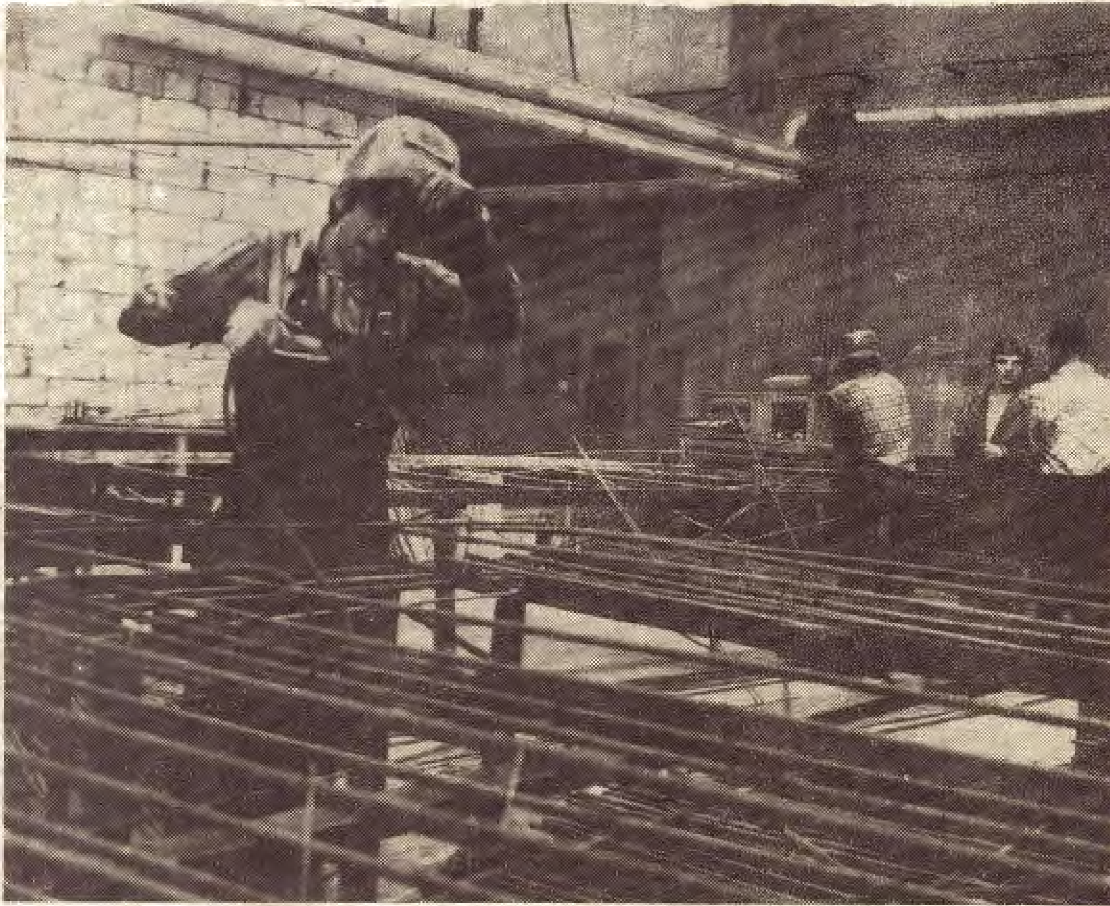
— Прадпрыемства, якое мы называем **„Фадом-І“**, бо ўжо па-суседску будуецца „Фадом-2, дало першую прадукцыю ў 1973 годзе — 4200 пакояў. З кожным годам у рабочых накапляўся вопыт і яны працавалі ўсё лепш. У мінулым годзе выйшла ад нас ужо столькі вялікагабарытных панеляў, што складзена з іх амаль 10 тысяч пакояў. У гэтым годзе пастараемся даць 11 тысяч, а на 1978 год плануем ужо 12 тысяч пакояў.

— І гэта не таму, што мы любім рэкорды, — уключаецца ў гутарку намеснік дырэктара, галоўны інжынер **Эдмунд Грынявіцкі**. — Проста прымушаюць нас да гэтага грамадскія патрэбы і наш рабочы калектыў гэта разумее.

Які ён, — гэты рабочы калектыў „Фадома“? Загадчык па прадукцыі **Вацлаў Макала** знаёміць мяне са сваімі падуладнымі. Пачынаем ад зварачнага цэха. Чэрвеньская спёка потам залівае вочы, а тут яшчэ засцерагальная вопратка і сноп раскаленых іскраў. І так па восем гадзін, на тры змены ў суткі. **Валянцін Рамановіч** на хвіліну адкрывае сваю супрацыіскравую маску і зноў вяртаецца да працы. Няма часу на пустую гутарку. Ад якасці працы залежыць яго зарплата, а зваршчыку можна зарабіць тут 6—7 і больш тысяч злотых у месяц. Валянцін Рамановіч закончыў асноўную прафесіянальную школу і пастаянна жыве ў Заблудаве.

— Каб не гэта гарачыня, — гаворыць ён, — жыць і працаваць можна было б зусім добра.

(Працяг на стар. 2)

Валянцін Рамановіч, зваршчык фабрыкі дамоў у Беластоку, на хвіліну адкрыў сваю засцерагальную маску...

Вацлаў Панічко (першы з левай) ужо шосты год працуе ў „Фадоме“. Дапамагае яму Бернард Блазук. Праца акордная.

Адсюль гатовыя вырабы прадпрыемства „Фадом“ высылаюць на будоўлі.

ГМІНЫ

Што ў Чаромсе?

Чаромхаўская гміна займае плошчу 9.700 гектараў, на якой пражывае ў 12-ці вёсках 4.900 жыхароў. Гэта спецыфічная гміна ў ваяводстве. Амаль 75 працэнтаў насельніцтва — гэта сяляне-рабочыя, галоўнай крыніцай даходу якіх з'яўляецца праца на чыгунцы. Толькі невялікая частка людзей жыве з гаспадарак. Зямля тут слабая, пераважна IV—VI клас. І гаспадаркі невялікія, у сярэднім не перавышаюць 4,05 гектара.

У Чаромсе, як і ўсюды ў нас, праходзяць вялікія перамены. Бачым гэта ў сельскай гаспадарцы, і ў разбудове чыгуначнай станцыі, і ў штодзённым жыцці кожнага чалавека.

Кароткую размову аб гміне павядзем сёння з начальнікам Мікалаем Тэлентэюком.

— Што зменіцца ў Чаромсе ў бліжэйшы час?

— Многае. Ужо неўзабаве пачнецца пабудова вялікага прадпрыемства, якое будзе прадукаваць чыгуначныя стрэлкі. Пабудова закончыцца да 1980 года. Знойдзе тут працу каля 400 асоб. Узнікне новы рабочы пасёлак на 150 сем'яў. Будуць пабудаваны новыя яслі і дзетсад. Гэты пасёлак атрымае ачышчальню для адвядзення сцёкаў. Апрача таго, ужо ў 1978 годзе пабудаваны будзе водаправод. З яго таксама скарыстаюцца жыхары бліжэйшых вёсак — Кузавы і Ставішчаў. Намагаемся ператтварыць у гмінна-чыгуначны цэнтр культуры цяперашні дом культуры „Калеяж“. У сувязі з гэтым будзе дабудавана некалькі памяшканняў, у якіх пачнуць дзейнічаць гурткі зацікаўленняў, бібліятэка і іншыя культурныя ўстановы Чаромхі. Пабудова пажарнай рамізы, асфальтаванай дарогі да станцыі, паравознага дэпо і ВДТ — гэта толькі важнейшыя заданні на будучыню.

— А што новага ў сельскай гаспадарцы?

— На гэтае пытанне адкажу прыкладам. Сельскагаспадарчы кааператыў у Зубачах. Галоўная задача яго — павысіць гадоўлю букатаў. Цяпер зубачоўцы гадуюць 200 штук. Яны ўсе змяшчаюцца ў адной аборы. У будучыні пабудуюцца дзве падобныя аборы. Ва ўсіх аборах увядзецца механізацыя. Зараз галоўнай прычынай незадавальняючай гадоўлі букатаў з'яўляецца недахоп гадаўлянага матэрыялу. Яго кааператыў атрымоўвае ад навакольных сялян і суседніх раёнаў.

— Што чакае нашы вёскі ў наступныя гады?

— Зменшыцца колькасць гаспадарак. Не ведаю, ці з цяперашняга ліку 1021 у 1980 годзе застанецца 400.

— Што за прычына?

— Прычын некалькі. Але галоўная — гэта магчымасць працы на чыгунцы і нізкая тут якасць палёў.

— Вы ў Чаромсе нядоўга...

—У жніўні будзе год.

— І як вам падабаецца тут?

— Вельмі. За гэты час я пазнаёміўся з многімі людзьмі і зжыўся з імі. Пазнаёміўся таксама з праблемамі гміны.

(Працяг на стар. 4)

Англійскія куклукскланаўцы

Пад прыкрыццём ночы банда расістаў уварвалася ў памяшканне аддзялення камісіі па ўзаемаадносінах пам.ж абшчынамі лонданскага раёна Ілінга і наладзіла там варварскі пагром. Калі было разбурана ўсё, што паддавалася разбурэнню, грамілы выламалі дзверы размешчанага паблізу кніжнага магазіна, які спецыялізуецца на продажы літаратуры для нацыянальных меншасцей. Перавярнуўшы там усё дагары нагамі, хуліганы пайшлі, пакінуўшы ўсюды надпісы „Ку-клукс-клан“, „Уладу белым!“

Бясчынствы расістаў — зусім не рэдкая з'ява на Брытанскіх астравах. У апошні час, адзначае лонданская „Гардыян“, гэта праблема яшчэ больш абвастрылася. Расісты пачалі дзейнічаць больш арганізавана. Мэтай іх нападу ўсё часцей становяцца арганізацыі, якія абараняюць інтарэсы імігрантаў з былых калоній Вялікабрытаніі. За тры апошнія месяцы пагромы адбыліся ў аддзяленнях камісіі па ўзаемаадносінах паміж абшчынамі ў розных раёнах Лондана і ў іншых гарадах краіны, а таксама ў дамах імігрантаў, у магазінах, якімі яны валодаюць.

Рука буржуазнай Феміды толькі ў рэдкіх выпадках даганяе пагромшчыкаў. Улады глядзяць скрозь пальцы на абураючыя выхадкі расісцкіх банд. Па многіх прыкметах за спіной граміл і хуліганаў стаяць вядомыя ўльтраправыя арганізацыі „Нацыянальны фронт“ і „Англійская нацыянальная партыя“.

Карыстаючыся беспакаранасцю і патураннем з боку ўлад, яны ўзмоцнена распальваюць расавую нянавісць сярод насельніцтва Англіі. Пры гэтым ультраправыя неафашысцкія арганізацыі выкарыстоўваюць у сваіх мэтах вынікі эканамічнага крызісу ў Англіі. Яны абвінавачваюць імігрантаў у тых цяжкасцях, якія перажываюць працоўныя, асабліва ў тым, што цяжка знайсці работу: рабочыя месцы замест белых занялі, маўляў, „каляровыя“.

Дэмакратычная грамадскасць краіны заклапочана тым, што расісцкая прапаганда знаходзіць водгук сярод найбольш адсталых слаёў працоўных. Рост расавай нянавісці стаў у Англіі агульнадзяржаўнай праблемай, пісала нядаўна газета „Гардыян“.

Прагрэсіўная грамадскасць Англіі, англійскія камуністы падкрэсліваюць, што расісцкія арганізацыі аб'ектыўна выконваюць волю кіруючых колаў, якія імкнуцца расколоць рабочы клас краіны. З заклікам даць рашучы адпор дзеянням расістаў выступіў генеральны сакратар Камуністычнай партыі Вялікабрытаніі Гордан Маклечан. Ён падвергнуў рэзкай крытыцы палавінчатую пазіцыю лейбарысцкага ўрада, які на словах выступае супраць расістаў, а фактычна патурае ім. Г. Макленан заклікаў усе левыя сілы краіны аб'яднацца ў барацьбе супраць небяспекі справа.

А. С.

Заняткі па чаканцы вядзе майстар эхнічнага навучання — Анатоль Чарнышоў. Фота В. Казлова.

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З БЕЛАРУСІ

Тут фармуюцца стваральнікі прыгажосці

„Крочыць“ па белым свеце герой беларускага народнага эпаса Несцерка — вясёлы чалавечак, мастацка выструганы з кавалка дрэва. Перад ім гасцінна расчыняліся дзверы вялікіх міжнародных выставак, і наведвальнікі, звальняючы крок, са здзіўленнем чыталі, што гэты экспанат — твор дзіцячых рук.

Так, гэты непаўторны Несцерка, створаны рукамі дзяцей — вучняў мастацкага вучылішча, што ў беларускім горадзе Бабруйску. У іх шмат і іншых выдатных твораў — чаканка, кераміка, разьба па дрэве, інкрустацыя, жывапіс... Аб іх дасягненнях гавораць шматлікія дыпломы, ганаровыя граматы, медалі, прывезеныя з Выстаўкі дасягненняў народнай гаспадаркі СССР у Маскве (ад 1963 года вучылішча рэгулярна з'яўляецца яе ўдзельнікам), а таксама з Японіі, Канады, ЗША, ФРГ, Фінляндыі, Югаславіі, Балгарыі і іншых краін.

Як жа прыходзіць такое майстэрства да хлапчукоў і дзяўчат — учарашніх школьнікаў?

Па-першае, яны, вядома, маюць пэўныя задаткі, мастацкі густ — гэта ўлічваецца пры прыёме ў вучылішча. У час вучобы гэтыя задаткі развіваюцца і канкрэтызуюцца дзякуючы стараннямі вопытных педагогаў — спецыялістаў у розных галінах мастацкай творчасці. Мае значэнне і тое, што ў вучылішчы існуе добрая база, сучасныя эфектыўныя сродкі навучання.

Тэарэтычныя заняткі адбываюцца ў спецыялізаваных кабінетах. У васьмі з іх выкладаюцца спецыяльныя прадметы — тэхналогія, канструяванне, эстэтыка, жывапіс і г.д.... А ў дзевяці іншых — агульнаадукацыйныя: матэматыка, мова, літаратура, фізіка і г.д. — бо разам з атрыманнем спецыяльнасці вучні атрымоўваюць атэстат сталасці.

Кабінеты — прытульныя, відныя, прасторныя — абстаўлены прыгожай мэбляй і ўсім неабходным для правядзення доследаў і дэманстрацыі дыяфільмаў. Кіраванне ўсёй апаратурай і абсталяваннем вядзецца аўтаматычна. Для вывучэння замежных моў абсталявана 25 індывідуальных кабін з магнітафонамі, мікрафонамі і навушнікамі.

Для тэхнічнага навучання існуюць тут майстэрні — механічнай апрацоўкі драўніны і апрацоўкі мэблі, сталярныя, для мастакоў-дэкаратараў, разьбяроў, кветкаводаў-дэкаратараў і г.д. У майстэрнях таксама сучаснае абсталяванне, прыборы, інструменты, наглядныя дапаможнікі і тэхнічныя сродкі.

Адным словам, створаны тут усе ўмовы для актыўнай, паспяховай вучобы.

Але выхаванкі бабруйскага вучылішча не толькі майстры на ўсе рукі. Яны яшчэ і выдатныя спартсмены, і добрыя танцоры, спевакі, дэкламатары. Нездарма юныя артысты ўжо некалькі год заваёўваюць першае месца ў аглядах мастацкай самадзейнасці Магілёўскай вобласці. І гэта не выпадкова: у вучылішчы дбаюць аб усебаковым развіцці вучняў. Ёсць тут і спартыўны комплекс, дзе ў дванаццаці секцыях (лыжнай, футбольнай, плавання...) трэніруюцца аматары спорту, і актавая зала, дзе адбываюцца рэпетыцыі і канцэрты. Пры кабінеце эстэтычнага выхавання працуе „музычная гасцінная“ і гурток мастацкага слова, выдаецца рукапісны журнал „Зарніца“.

(Працяг на стар. 4)

Sobota — 16.VII. 9.00 Bajkowy poranek. 10.00 Bumbarasz — cz. II komediodramatu radz. 14.15 Program dnia. 14.20 Radzimy rolnikom. 14.30 Obiektyw. 14.50 Dziennik. 15.00 Letni deszcz — radz. dramat psych. 16.55 Sport. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Uroczysty koncert z udziałem najwyższych władz państwowych z okazji wydobycia przez polskich górników 100-milionowej tony węgla. 21.40 Filmy z Marilin Monroe: Nie ma jak show — kom. ameryk. 23.25 Dziennik. 23.40 Kalejdoskop z braćmi Jacques.

Niedziela — 17.VII. 7.35 TTR: Prawidłowe nawożenie nie jest trudne. 7.55 Opasy czy mleko. 8.15 Nowo. w domu i zagr. 8.40 Sport. 8.55 Program dnia. 9.00 Kino TDC: Przygody psa Cywila. 9.25 Antena. 9.50 Plemię Warao — ang. film dok. 10.45 Na wiedeńską nutę — pr. muz. 11.50 Dziennik. 12.10 Rolnicze rozmowy. 12.40 Klub sześciu kont. 13.40 Ludwik Jerzy Kern: Wąsata katastrofa — cz. IV słuchowiska. 14.10 Polonez Ogińskiego — radz. dramat wojenny. 15.35 Los. Dużego Lot. 15.50 Teatr Komedii: Robert Thomas: Spółka morderców. 17.15 Sport. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik. 20.30 Ludzie i wilki — włoski dramat psych. 22.15 Lucjan Kydryński przedst. Petulę Clark. 22.50 Sport.

Poniedziałek — 18.VII. 14.20 Program dnia. 14.25 Wakac. Kino Mł. Jezioro osobliwości. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Ten trzeci — film dok. 17.00 Teleferie. 18.05 Janosik — odc. ostatni serialu. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. R. Frelek, W. T. Kowalski „Przed burzą” — cz. III „Praga i Kłajpeda”. 21.25 Camerata. 22.30 Gdy zaczynaliśmy — Zabytki. 22.50 Dziennik. 23.05 Sport.

Wtorek — 19.VII. 14.25 Program dnia. 14.30 Wakac. Kino Mł. Kwiecień. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio Mł. 17.10 Kółko i krzyżyk. 17.25 Magazyn motor. 17.45 Program dla kobiet. 18.15 W Starym Kinie. Ze świata burleski. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Dni chirurga Miszkina — odc. I radz. serialu społeczno-obycz. 21.50 Świat i Polska. 22.25 Gdzie dziewczęta z tamtych lat. Porucznik Ryszarda Hanin. 23.00 Dziennik. 23.15 Sport.

Środa — 20.VII. 15.30 Program dnia. 15.35 Wakac. Kino Mł. Podziemny front. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Kto czyta nie błądzi. 17.00 Los. Małego Lot. 17.15 Kino TDC. Tajemnicza wyspa. 18.10 Gdy zaczynaliśmy — Pomniki. 18.30 Z przyrodą na ty. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Ciemna rzeka — polski dramat psych. 22.15 Sport. 23.00 Dziennik. 23.15 Poradnik zmotor. turysty.

Czwartek — 21.VII. 14.15 Program dnia. 14.20 Wakac. Kino Mł. Pierwsze dni. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Człowiek z fotografii. 17.00 Teleferie. 18.00 Poligon. 18.20 Opowieści reportera — Miasto diamentów. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr Sensacji J. Remy, L. C. Thomas „Wspólniczka”. 21.40 Sport. 22.30 Pegaz. 23.30 Kobieta wąż — fab. ang.

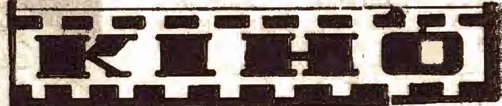
Piątek — 22.VII. 9.00 Program dnia. 9.05 Nasza pieśń — Ojczyźnie. 9.35 Legenda — film fab. polsko-radz. 11.00 Gdy zaczynaliśmy — Wielkie budowy. 11.20 Pr. poetycki. 11.50 Uroczysta Odprawa Wart przed Grobem Nieznanego Żołnierza w Warszawie. 12.40 Dziennik. 13.00 Rzeczpospolita muzyczna — Wałbrzyskie. 13.50 Gdy zaczynaliśmy — Pokolenie. 14.00 Wakacje — odc. I ser. przygod. dla dzieci. 15.10 Tele-Echo. 16.10 Róża czerwona — pr. rozr. 17.15 Gdy zaczynaliśmy — Dzieciństwo. 17.40 Pójdziesz ponad sadem — fab. film pol. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Koncert w Wilanowie. 21.00 Noce i dnie — odc. I serialu TP. 22.10 Spartakiada młodzieży. 22.35 Letni sezon — fab. film. szwedz.

Piątek 15 VII — 8.30 Dla dzieci. 9.15 Film ser. 15.15 Koncert. 19.00 Nasza biografia .20.30 Koncert życzeń. 21.55 Sport.

Sobota 16 VII. — 10.50 Śpiewa T. Rajewska. 12.00 Dla dzieci. 13.30 Spektakl. 17.15 Filmy animowane. 18.50 Film fab. 22.00 Sport.

Niedziela 17 VII — 10.00 Spektakl. 12.45 Film fab. 14.40 Koncert. 16.10 Film anim. 17.15 Klub film. 18.15 Piosenka — 77. 18.55 Film fab. 21.25 Sport.

Białowieża Jesień debiutantów — rum. 19—20. Nashville — USA 21—22. Inna — pol. 23—24.

Bielsk Podlaski Dziewczyna do dziecka — wł. 19—20. Zdjęcie próbne — pol. 21—22. Fortepian w powietrzu — węg. 23—24.

Czeremcha Siedem nianiek — radz. 19—20. Przyjęcie — rum. 23—24.

Czyże Dom — jug. Piosenka za koronę — czes. 20—24.

Dubicze Cerkiewne Brunet wieczorową porą — pol. Sandakan — jap. 20—24.

Hajnówka Mój kochany mąż i ja — NRD 18. Dziewczyna szuka szczęścia — ang. 19—20. Granice miłości — węg. 21—22. Pani minister tańczy — pol. 23—24.

Kleszczele Ciemna rzeka — pol. 19—20. Magiczny kamień — NRD 21—22. Dziewczyna do dziecka — wł. 23—24.

Michałowo Nocne widma — ang. 19—20. Michał Strogow kurier carski — buł. 21—22. Z własnej i nieprzymuszonej woli — rum. 23—24.

Mielnik Troje ze skrzydlatego pułku — radz. 20. Policja przygląda się — wł. 23—24.

Milejczyce Wdowa Coudero — fr. 19—22. Flic story — fr. 23—24.

Narew Ojciec chrzestny — USA. Mój brat ma fajnego brata — czes. 20—24.

Narewka Mniejszy szuka dużego — pol. Nieposkromieni hajducy — węg. 20—24.

Nurzec Wspaniały interes — fr. 19—20. Karino — pol. 21—24.

Orla Niewolnica miłości — radz. Zorro — wł. 20—24.

Rajsk Tak szalona, że może zabić — fr. Rudy lis — NRD 20—24.

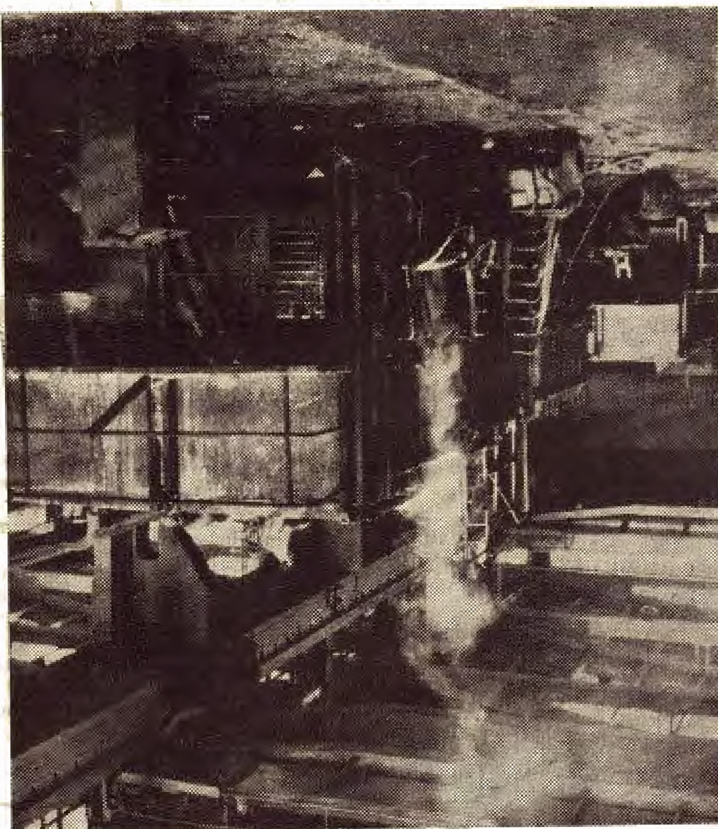
B.Z.Graf. Zam. 1542 B-4

(Працяг са стар. 1)

Патрэбны нам кватэры...

Падобныя выказванні давялося мне чуць ад многіх іншых рабочых „Фадома“. Сапраўды, умовы працы — проста па характару вытворчасці — тут цяжкія. Бетон, вада, брудна. Летам невыносная жара, зімой рукі прымярзаюць да абсталявання.

— Вось тут, у гэтай батарэі, — паказвае мне кіраўнік Вацлаў Макала, — мы фарміруем панэлі на сценкі. Там наверсе, дзе пастаянна знаходзяцца людзі, цяпер тэмпература дахсдзіць да 70 градусаў па Цэльсію.

Гарачы пар з сыкам вырываецца з абсталявання. Праз пяць мінут мая кашуля ліпне да цела. Можна яе выжымаць як анучу. А яны там, наверсе, цэлую працоўную змену. І таму скідаюць з сябе ўсё, што тольк можна скінуць, хаця ведаюць, што гэта супраць правілаў БГП.

Урэшце выходзім на завадскі склад гатовых панельных вырабаў. Тут яны чакаюць адпраўкі на месца мантажа шматпавярховых „блокаў“. Найбольш астаецца іх у Беластоку, але падарожнічаюць таксама ў Гайнаўку, Бельск, Саколку, Сямяцічы. Кватэры людзям патрэбны ўсюды.

Віктар Рудчык
Фота аўтара

У гэтым абсталяванні фарміруюцца вялікагабарытныя панелі на сценкі шматпавярховых жылых дамоў.

Станіслаў Лях

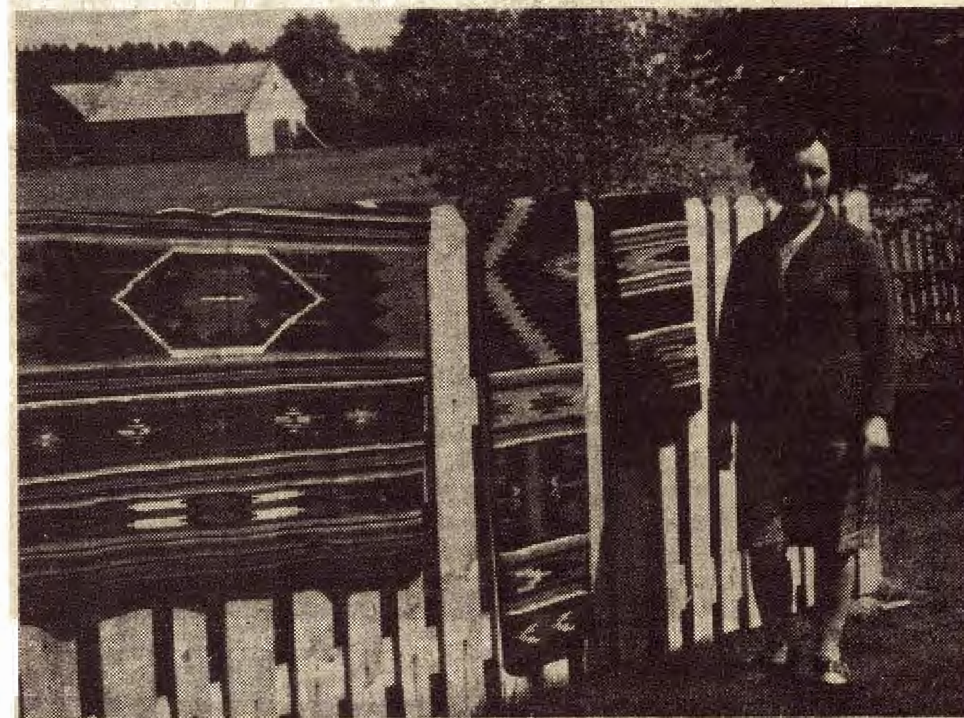
Усё ўмець зрабіць, жывучы на вёсцы, — вялікая справа. Станіслаў Лях, які жыве на хутары ў Мастаўлянах (гміна Міхалова) з'яўляецца майстрам на ўсе рукі. Калі пацячэ цабэрак або кадушка ад капусты, дык ніхто так шчыльна не ўставіць дно, як ён. Ды і новую такую пасудзіну ён добра зробіць. Умее Станіслаў Лях зрабіць воз-балон, падкаваць каня, зрабіць сабе сталярку, змураваць будынак. Усе будынкі на яго сядзібе пабудаваў ён сам. Выкарыстоўваючы электрычную сілу, Станіслаў Лях крайзэгаю пілуе дровы і дошкі, рэжа сечку, меле асыпку і муку млынком, які сам зрабіў пры дапамозе аднавяскоўца Міхася Зарэцкага. У яго стадоле стаіць на таку вентылятар уласнай прадукцыі, які ачышчае збожжа і сартуе яго на тры катэгорыі. Змеханізаваў ён дабычу вады са сваёй глыбокай студні (28 кругоў). Абсталяваў у ёй маторную помпу, і цяпер дастаткова націснуць кнопку, каб вада цякла ў вядро або іншую пасудзіну. У сваёй багата абсталяванай кузні выконвае ён шмат кавальскіх і нават слесарскіх работ сабе і іншым.

Станіславу Ляху заўсёды не хапае часу, таму што галоўнай яго работай з'яўляецца апрацоўка зямлі. Гаспадарыць ён са сваёй жонкай Зінай на больш як 20 га. У мінулым годзе Ляхі прадалі дзяржаве больш 18 тон бульбы, больш 8 тон збожжа — усяго на 70 тыс. зл. Сёлета таксама пасадзілі 50 цэнтнераў бульбы, засеялі шмат ярыны, так што і сабе і дзяржаве будзе дастаткова карысці. Ляхі гадуюць 5 штук быдла, у тым ліку 2 ялоўкі і 3 дойныя каровы, ад якіх прадаюць штодзённа больш як па 20 літраў малака. Апрача таго, у Ляхаў 2 мацёры, 5 падсвінкаў і 7 парасят ды шмат курэй. Жонка Станіслава з'яўляецца добрай гаспадыняй, смачна варыць і робіць добрыя мясныя вырабы. Апрача таго, умее яна ткаць прыгожыя капы.

Міхась Хмялеўскі
Фота Я. Цялушэцкага.

Станіслаў Лях.

Жонка Станіслава Ляха — Зіна паказвае капы ўласнай прадукцыі.

З НАРОДНАЙ АБРАДНАСЦІ

Шкодніцкая магія

У адкрываемым намі цыкле фальклярыстычных запісаў — пладоў падарожжа па вёсках Беласточчыны, хочам, пачынаючы ад найстарэйшага віду народнай творчасці і абраднасці, якім з'яўляецца магія і народнае вераванне, і праходзячы праз абраднасць, звязаную са стадыямі ў жыцці чалавека, ды канчаючы на каляндарнай, паказаць нашаму чытачу захаваныя рэлікты народнай культуры. Розныя апісанні і спроба простага паяснення іх — гэта не паварот да магічнага жыцця, а старанне перадаць як найвярнейшае адбіццё шматлікіх народных звычаяў і абраднасцей, захаваных на Беласточчыне — адной з цікавейшых зон фальклорнага даследавання, з увагі на сутыкненне і ўзаемны ўплыў дзвюх культур: беларускай і польскай.

Пачынаючы ад магіі, трэба сказаць, што з'яўляецца яна найстарэйшым відам народнай творчасці. Гэта першая спроба пакарэння чалавекам прыроды з яе таемнымі з'явамі, за пасрэдствам якіх безупынна ўмешвалася яна ў яго жыццё, не выпускаючы яго за рубяжы сваіх законаў. І быў ён перакананы, што кожная незразумелая яму з'ява — гэта знак вышэйшых сіл, у руках якіх знаходзіўся яго лёс. Адзіная надзея замянення жадання ў рэальнасць ды спроба ўплыву на ўласнае жыццё ў магічным дзеянні падтрымана славесным тэкстам, кіраваным да адпаведных багоў. Магія выступала ў дзвюх формах: або толькі магічнае дзеянне або магічнае дзеянне разам з славесным тэкстам. Па свайму характару дзеліцца яна на дзве групы: магія дапаможніцкая і зласлівая, інакш шкодніцкая, ад якой і распачнем наш цыкл.

Як кожны магічны абрад, так і шкодніцкая магія на працягу свайго бытавання падлягала даволі частым зменам. Папаўнялася новымі магічнымі формуламі, што заўважаецца як у славесным тэксце, так і ў магічным дзеянні, або вогуле зводзілася да вельмі простых форм. Параўнанне магічных звычаяў, выяўленых на Беласточчыне на беларуска-польскім стыку, з магічнымі звычаямі другіх культур выразна паказвала дарогу іх вандравання. У славесную падкладку шкодніцкай магіі часта былі ўплецены формы рознага тыпу праклёнцаў, якія ўзмацнялі і падтрымоўвалі магічнае дзеянне. Спосабы ссылання няшчасця ў шкодніцкай магіі служылі да непасрэднага ці пасрэднага знішчэння „ворагаў". Часта як аб'ект выкарыстоўвалі хатнюю жывёлу, ссылаючы на яе хваробы, што пасрэднай дарогай адбівалася на жыцці чалавека. Шкодніцкую магію паводле тэматычнага прынцыпа можна ў сваю чаргу падзяліць на некалькі разрадаў.

АДБІРАННЕ МАЛАКА

Магічнае дзеянне гэтага тыпу і звязаны з гэтым славесны тэкст — гэта адзін са старэйшых спосабаў шкодніцкай магіі. Вядома, што часта карова была, калі не адзінай карміцелькай, то, несуменна, вялікай падтрымкай сям'і. І таму, хочучы нанесці чалавеку шкоду, часта накіроўвалі зласлівае дзеянне магіі на хатнюю жывёлу, а ў нашым выпадку — на карову. Яшчэ па сённяшні дзень, хаця ў спрошчанай форме, захавалася і бытуе некалькі спосабаў адбірання малака. Прыкладна, збіранне расы. Ёсць перакананне, што каб адабраць у каровы малако, помсцячы свайму „ворагу" хопіць узяць плахту, цадзілак ці конскую аброцьку і перад усходам сонца, сімвалізуючы чарпанне або звычайна цягнучы за сабой гэтыя „дапаможнікі", збіць расу з мяжы свайго „ворага". У падтрымку сказанага прывядзем гісторыю, запісаную на Бельшчыне. Адзін з нашых інфарматараў расказвае:

— „Повюов я рано коні, аж бачу: ходіт по мэжыэ одна баба і рвэ прос цiділок траву з росою, говорачы: — „До Яна молоко, а па Яні нэма, збіраю пожытэк, але нэ вшыстэк". І повіертэ, вэчором корова половіны молока нэ дала". Іншым спосабам з'яўляецца даенне каровы. Выконвалі яго пераважна людзі з чмутарскімі схільнасцямі. Бытуе перакананне, што хопіць, каб такі чалавек надаіў на полі ад каровы крыху малака, а даваць яна ўжо такой колькасці, як давала, не будзе. Больш навейшы спосаб, які ўзнік у не так

(Працяг на стар. 4)

ТАК БЫВАЕ...

Не перанесла і...

— ...не дазволю, не пушчу, выганю, калі прывядзеш ты іх у гасцінны пакой! Натопчуць, насмецяць, накураць! Гэтак не будзе! Навошта гэтыя выдаткі, навошта гэты пачастунак?!

— Маменька, родная! Дазволь! Толькі на адну бутэльку віна, на каву і на звыклыя цясткі, добра? Не рабі мне сораму, не крыўдзі мяне. Я ж ніколі цябе так не прасіла, толькі заўтра, адзіны раз у жыцці. Мы ж так напрацаваліся перад матурай, мы так перажывалі за кожнага і ўсе добра паздавалі.

— Перастань мяне мучыць сваімі гасцямі, бо як вазьму гэты шнур, дык пакажу я твае рацыі, гадаўка ты паршывая.

Маменька, але ж татка пазволіў!

— Але я не пазволю, — крычала маці на сваю дачку Аню, выпускніцу ліцэя. Я цябе папярэджвала, каб не хадзіла на вечарынкі з пачастункамі да каго, дык і сама не была б у даўгу. Я ў 19 год не знала аніякіх каваў, не знала нават смаку віна. А табе — давай такія непатрэбнасці. Здала і добра. І цешся з гэтага. А навошта поўная хата людзей, навошта віно і кава?

Маці не здавала сабе справы з таго, што дзеці бываюць падобныя не столькі на сваіх бацькоў, колькі на свае часы, што тое, што было калісьці, сёння ўжо не падыходзіць. Апрача таго была яна надта скупая і не разумела сваёй дачкі або не хацела яе разумець.

Вучылася Аня добра, вылучалася ў спорце, асабліва ў стральбе. Чатыры гады была ў такой дружнай школьнай групе, якія рэдка сустракаюцца. Адны другім памагалі ў вучобе, як браты і сёстры перажывалі гора і радасці кожнага са свайго 14-асабовага калектыву. Калі паспяхова здалі ўсе матуры, тады хадзілі па чарзе да кожнага дахаты, як яны называлі, на „вечары радасці", на якіх і жартавалі, і спявалі, і абмяркоўвалі далейшыя планы жыццёвай, самастойнай дарогі. Усім было прыемна, весела. І бацькі сардэчна віталі прыяцеляў сваіх дзяцей, а некаторыя рыхтавалі нават свайго роду балі і міла праводзілі час разам з імі.

Інакш было ў Ані. Бацькі пераважна не было дома. Выязджаў ў каман-

(Працяг на стар. 5)

У ВАРШАВЕ

З ПЕСНЯЙ АБ МАЦІ

Даволі доўгі час клуб БГКТ у Варшаве быў пазбаўлены вельмі важнай дзялянкі — мастацкай працы.

І вось дзякуючы энергічнай Галіне Лісоўскай — інжынеру па прафесіі і музыку па ўласных зацікаўленнях — ізноў у Варшаве нарадзіўся цікавы маладзёжны мастацкі калектыў, які працуе на грамадскіх асновах. У яго складзе: вакальнае трыо — Малгажата Гуцэвіч, Анна Кішкель і Святлана Мельнічэк, а таксама гітарысты-акампаніятары — Анатоль Кос, Уладзімір Мачуга і Юрка Чыжэўскі, якія адначасова аказаліся добрымі спевакамі і дэкламатарамі.

Новы эстрадны калектыў сканцэнтраваў сваю ўвагу на песнях славянскіх народаў. На працягу двух месяцаў інтэнсіўнай працы малады калектыў падрыхтаваў цікавую праграму, прысвечаную найдаражэйшай асобе ў жыцці кожнага чалавека — маці. 25 мая, напярэдадні Дня маці, у памяшканні клуба БГКТ на Сенатарскай ў Варшаве адбылося першае публічнае выступленне эстраднага калектыву.

З уступным словам, прадстаўляючым выканаўцаў і праграму, выступіў В. Швед. Канцэрт распачаўся прыгожай беларускай лірычнай песняй „Маці" — словы А. Русака, музыка Ю. Семянякі — у выкананні не менш прыгожай салісткі Анны Кішкель.

Дзявочае трыо па-мастацку выканала беларускія частушкі, беларускую жартоўную народную песню „Дзед і баба", а таксама некалькі рускіх, польскіх, украінскіх і адну балгарскую песню.

Паміж песнямі студэнты Данута Іванюк, Вера Міруць і Юрка Чыжэўскі дэкламавалі вершы К. І. Галчынскага і В. Шведа, прысвечаныя маці.

На заканчэнне праграмы Язэп Валюкевіч выступіў з беларускімі гумарэскамі „Карова" і „Вяселле".

Прысутныя вельмі цёпла ўспрынялі ўсіх выканаўцаў, асабліва членаў маладога эстраднага калектыву. Усім выканаўцам канцэрта былі ўручаны прыгожыя кветкі.

В.Ш.
Фота: Ю. Туронак

(Працяг са стар. 1)

Што ў Чаромсе?

Гэта цяпер і мае праблемы. У папярэднім месцы маёй працы ў былой гміне Шымкі — праблемы канцэнтраваліся на сельскай гаспадарцы. А ў Чаромсе яны больш шырокія.

— Не палохае вас такая рознасць спраў?

— Наадварот. Я рады, калі мяне чакае нялёгкае заданне, а вырашэнне важных і цяжкіх праблем прыносіць кожнаму чалавеку задавальненне.

— Па прафесіі вы?..

— Я закончыў эканамічна-сельскагаспадарчы факультэт Сельскагаспадарчай акадэміі (СГГВ) у Варшаве.

— А вашы пажаданні?

— Хацелася б, каб менш было праблем нявырашаных, каб з году ў год багацелі жыхары нашай гміны, а Чаромха квітнела на ўсю Беласточчыну.

Размову запісаў
Ул. Сідарук

(Працяг са стар. 2)

ТУТ ФАРМУЮЦЦА СТВАРАЛЬНІКІ ПРЫГАЖОСЦІ

Жывуць вучні ў сваім інтэрнаце, абедаюць — у сваёй сталоўцы. Наогул, адчуваюць сябе ў вучылішчы сапраўднымі гаспадарамі, лічаць яго сваім родным домам і актыўна падтрымліваюць у ім атмасферу творчасці і дружбы.

„Стваральнікі прыгажосці" — так можна назваць будучую прафесію тых, што вучацца тут сёння. Нельга не адзначыць, што ўжо сёння яны твораць прыгажосць вакол сябе: мэбля, афармленне вучылішча і інтэрната — усё зроблена рукамі вучняў.

Свае творы яны аддаюць на суд сяброў — у вучылішчы ёсць выставачная зала, дзе пастаянна дэманструюцца сотні экспанатаў. З гэтай выстаўкі нярэдка і пачынаецца іх шлях у вялікае жыццё — на выстаўкі рэспубліканскія, усесаюзныя, міжнародныя...

Аркадзь Ларын,
дырэктар Бабруйскага мастацкага прафесіянальна-тэхнічнага вучылішча № 15

(Працяг са стар. 3)

Шкодніцкая магія

адлеглыя часы, — гэта „дапамога" пры выліванні ў бак малака ў малачарні. Хопіць, каб злы чалавек дакрануўся да банкі, з якой вылівае гаспадар малако, а карова абавязкова захварэе і перастане яго даваць.

На кожны ўплыў шкодніцкай магіі быў спосаб яго адраблення. Прыкладна, калі прападзе малако, хопіць узяць цадзілак і выварыць яго з іголкамі або іншымі вострымі прыладамі, а таго, што забраў, так пячэ калоць, што ён, не дачакаўшыся вечара, прыйдзе ў хату і з першым словам верне малако. Іншы спосаб адраблення — прагнаць з сваёй мяжы асобу, збіраючую расу. Але праганяць трэба тым прадметам, якім яна збірае. Зноў расказвае наш інфарматар: „Пудпільновав я ёе і давай гнаті, трэплючы ціділком по плечух. Прыйшоў повісёв ціділок на плоті, аж бачу: а з его молоко капаті почало. І з того часу знов корова почала доітіся як слідує". Адбіраючы малако, на корову ссылалі адначасова хваробу вымя. Каб выйсці з гэтага, трэба было здзерці з чараўніцы спадніцу і выцерці ёю вымя каровы. Такое здарэнне мела месца і было запісана ў ваколіцы Заблудава. Параўноўваючы нашы запісы з запісамі Федароўскага, Пяткевіча ці Кольберга заўважаем цікавы вобраз змен у магічным дзеянні, якія адбыліся пад уплывам змен светапогляду чалавека.

Янка Леанчук
Міхась Шаховіч

У газетах напісалі, што беластоцкая фабрыка шкла ў тыдзень вывозіць у Польшчу 8 вагонаў шклянак і кілішкаў. І такую самую колькасць вагонаў шклянак ды кілішкаў прывозяць з краіны ў беластоцкія магазіны.

А мы здзіўляемся, чаму шклянка ў нас каштуе 11 зл., а ў другім ваяводстве купіш яе за 3 зл. 50 гр. Гэткую каламыйку трэба ж аплаціць.

Э. Ш.

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

НА МАТЧ У ЗБУЧ

Было гэта ў нядзелю. Вяртаўся я з Гайнаўкі ў Бельск. Ля шасейнай дарогі, дзе ў Збучы аўтобусы прыпынак, сабралася многа моладзі. Побач стаялі веласіпеды і матацыклы. Значыць, прыехалі яны здалёк, а прыехалі на футбольны матч, бо ў гэтым раёне толькі тры вёскі — Збуч, Лянева і Чыжы — заваявалі сабе права на арганізацыю раённых спаборніцтваў па футболу.

Збучаўскі „Сокал" якраз змагаўся з Морам. Хлопцы гралі бадзёра, самаахвярна. Вось каманда з Мора пераадолела абарону „Сокала", і мяч стралою паляцеў у напрамку варот збучоўскай каманды. Варатар Віталь Склуцкі тут жа выскачыў яму насустрач і браском на размокную траву прыкрыў яго ўласным целам.

Становішча варатара каманды з Мора — Мішы Баравіка было ў час першай палавіны матча яшчэ менш завіднае. Перад яго варотамі, якія ён заўзята бараніў, утварылася хлюпкая лужына, аж трудна было яму выцягнуць з балота футбольныя боты.

Да перапынку ніводная з каманд не змагла здабыць перавагу. Стан матчу аставаўся 1:1. Так я і развітаўся з гэтымі спартсменамі, а на развітанне зрабілі мы памятнае фота.

Абедзве каманды дзейнічаюць у рамках **людовых спартыўных калектываў** (ЛЗС). Гуртох ЛЗС у Збучы быў заснаваны яшчэ тады, калі сённяшнія футбалісты яшчэ не нарадзіліся. Цяпер налічвае ён 45 членаў. Старшынёю з'яўляецца Васіль Ваўрашук. Ён таксама ўзначальвае гмінную раду ЛЗС.

Гуртох ЛЗС з Мора дзейнічае ад 1972 года і зараз налічвае 38 членаў. Яго праўленнем кіруе Ян Хіліманюк.

Спортам — і ў Моры і ў Чыжах — цікавяцца таксама дзяўчаты. Яны часта разыгрываюць між сабою матчы ручнога мяча.

(вр)
Фота аўтара

На спартыўнай пляцоўцы ў Збучы сустрэліся футбольныя каманды з Мора і „Сокал" са Збуча.

Яны разыгралі сяброўскі матч. Вясковыя спартсмены бадзёра і самаахвярна змагаліся за кожны мяч.

Дзіўны сон

— Вось што зрабіў з чалавекам час... — робіць вывады Мікалай, ходзячы гарадскімі вуліцамі. Хто б на кoліпшня часы нейкіх там аўтобусаў чакаў. Уладзіў справы і, узяўшы ў рукі чаравікі, ішоў бы пехатой між зялёных лугоў і каласістых ніў у напрамку сваёй вёскі. А цяпер?.. Калісьці, памятаю, пры нейкім там прысвятку, пакуль закуску падрыхтуюць ды стол накрыюць, у горад да жыда па гарэлку збегаць паспееш і дзесяць кіламетраў ніякай дарогай не лічылася. А зараз гэта даль невядома якая. І дзе там пехатой? Да самага вечара чакаць будзеш, душачыся ў гарадской атмасферы, але дахаты аўтобусам паедзеш.

Так было і з Мікалаем. Уладзіў, што меў уладзіць, і ішоў тратуарамі ля чорных асфальтных рэк, паблісківаючы на сонцы каляровымі задніцамі машын, у напрамку аўтобуснай стаянкі. І, знайшоўшы пустую лавачку пад заўчасна пажаўцелай шапачкай клёна, сеў ды, закалыханы манатонным пульсаваннем гарадскога тэхнічна-бетоннага жыцця, задрамаў, не ведаючы калі. І сніцца Мікалаю сон, што быццам бы ён расістай светлай раніцай ідзе, як заўсёды, з касой на плячах накасіць каню сакавітай травы. Але свет нейкі дзіўны. Кругом шэрасць і толькі сонца пячэ неміласэрна ды рыжая пыль у паветры віснь. А дыхаць так цяжка-цяжка. Свет выглядае ўсё роўна як бы пасля пажару. Нідзе ні травінкі не відаць, толькі адна шэрая пануэрасць. Аж бачыць, там далёка мора зялёнае хваліецца. Гэта ж яго луг! Так-так, яго. Пазнае па той разгалістай вярбе, што над рэчкай адзінока стаяла. Але чаму там так многа людзей? Чаго яны шукаць? Што за яны? Аж чуе, як адзін з іх, відаць, нейкі вучоны, бо незразумела і дзіўна расказ пачынае весці, што, маўляў, некалі на нашай зямлі жыццё буйнае было. Кругом дрэвы вось гэтакіх памераў расці, ды трава зялёная хвалявалася, а ў рэчках рознагатунковыя рыбы плюскаліся. І ў выніку невядомых змен атмасферы ўсё загінула. І аж смех згарнуў Мікалая. Што ж тут невядомага? Ён жа ж добра памятае, калі рыбы перасталі весяліся. Як толькі рашарня свае сцёкі ў рэчку пусціла, дык на працягу тыдня ўсе жыватамі ўверх паплылі. Зарагатаў — і раптам ўсё знікла і людзі, і каса, і шэрасць. Так як бы там нічога не было. А ён ідзе ўжо горадам, але горадам чужым і незнаёмым. І раптам ні стуль, ні зсюль Іван — яго былы сусед насустрач ідзе, ды ў госці запрашаць пачынае.

— А я цябе стольки шукаю! І дзе ж ты прападаў? Хадзі, бо ўжо за стол сядаць пачынаюць, — прагаварыў задыхаючыся, ды павёў пад руку дахаты. А там сапраўды ўжо сядзяць за сталом ды частавацца збіраюцца. Толькі чаму пакой без вокан і на стале нічога не відаць?

— Як жа тут піць, калі закусваць няма чым? Упаду, — падумаў Мікалай.

Але ніхто чамусьці гэтым не перайма́ецца. Аж выходзіць з другога пакоя

(Працяг на стар. 6)

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

МАКСІМ ГАРЭЦКІ — ЧАСТКА XXIX

Псіхалагічна-грамадскія творы. Апавяданне „Дзёгаць" у поўнай ступені нагадвае цыкл ужо вядомых нам твораў з „Руні", прысвечаных жыццю вучняў. Аднак у адрозненне ад твораў з „Руні", у якіх часта выступала праблема сялянска-інтэлігенцкай раздвоенасці, у „Дзёгці" яе не бачым. Супольнасць праяўляецца ў тым, што і там і тут героямі з'яўляюцца вучні. Гарэцкі вельмі часта ў сваіх апавяданнях карыстаецца многаслойнай, або лепш сказаць, многаактавай пабудовай. Гэтая актавасць выступае і ў „Дзёгці". Твор складаецца з трох актаў. У першым паказана вучаніца Юля, якая, дачакаўшыся канікул, гуляе з сваімі сябрамі па мястэчку. Героі вядуць даволі лёгкія размовы, тыповыя для падлеткаў. У выказваннях хлопцаў праяўляецца захапленне асобай Юлі, зацікаўленне яе маёнткам і заздрасць, што яна правядзе канікулы ў дасканалых умовах бацькоўскага маёнтка.

Другі акт пачынаецца інфармацыяй, якая бурыць нашы ўяўленні аб багацці бацькі Юлі.

„Шляхціц Пухальскі жыў у горадзе і пісаўся мешчанінам, але, маючы за горадам кавалак зямлі, ён, як звычайны земляроб, капаўся ў зямлі, жыў з зямлі, і хоць хадзіў у ботах, нічым не адрозніваўся ад акалічнай лапцёвай шляхты і заможных мужыкоў".

У гэтым жа акце пісьменнік цікава малюе дамашнія абставіны Пухальскага. Галоўную ўвагу прысвяціў Гарэцкі захадам Пухальскага вакол падрыхтоўкі да дарогі воза. Пухальскі мажа восі дзёгцем, і якраз з гэтай прычыны твор атрымоўвае загаловак „Дзёгаць". Цікава прадстаўлена тут сварлівасць Пухальскага, які без выразна акрэсленых прычын увасходзіць у канфлікт з сваёй жонкай. Другі акт канчаецца лаканічным, але вымоўным сказам.

„Пакарміўшы каня і спраяўшыся на двары, прыйшоў Пухальскі ў хату, пасварыўся крыху з жонкаю за муку, пагаліўся, памыўся з мылам, надзеў белую даматканую суконную тройку, папалуднаваў і, наказаўшы жонцы, як і што ў двары, пад вечар выехаў на сваім сіўчыку па дачку".

Апошні, трэці акт апавядання, гэта ілюстрацыя ад'езду Юлі з бацькам з мястэчка ў вёску.

Прыкрасць Юлі выклікана тым, што неспадзявана праводзіць яе прыйшлі знаёмыя хлопцы. Чаму прыкрасць? Таму што Пухальскі і сваім выглядам і сваім возам і канём кампраметуе Юлю. Хлопцы былі раней перакананы, што за Юляй прышлюць з маёнтка дасканалых, запрэжаных у карэту коней, а Пухальскі прыехаў сіўчыкам, запрэжаным у возік. Пасля гэтага ўсяго Юля не зможа больш падаваць за памешчыцу. Хто ведае, ці ў сувязі з гэтым пачуцці і заляцанні хлопцаў-канкурэнтаў крыху не астынуць. Юля ўсё гэта разумее і таму, седзячы на возе, злуецца на ўвесь свет і на бацьку. У апавяданні „Дзёгаць" выступаюць розныя зместавыя і фармальныя матывы. Да найважнейшых належаць грамадскі і псіхалагічны. Аднак варта звярнуць увагу таксама на плынь гумарыстычную, якая праяўляецца ў паводзінах Юлі і яе хлопцаў.

Клуб багаты працай

Добра служыць усім жыхарам Васількова клуб прэсы і кніжкі „Рух", які існуе тут пяты год. У клубе адбываюцца шматлікія культурна-асветныя мерапрыемствы. Сярод іх найважнейшыя гэта сустрэчы з прадстаўнікамі мясцовых улад, з беластоцкімі журналістамі (у тым ліку з журналістамі "Нівы"), акцёрамі, пісьменнікамі (таксама членамі літаб'яднання „Белавежа"), прафесарамі Беластоцкай акадэміі, лекарамі, юрыстамі, ветэранамі другой сусветнай вайны і іншымі.

Кіраўнік па культурна-асветных справах Януш Хамутоўскі паспяхова вядзе працу з вакальна-музычным калектывам, з жывапісцамі і фотааматарамі. Жывапісцы наладжваюць выстаўкі сваіх мастацкіх карцін. Фотааматары вучацца карыстацца фотаапаратам, рабіць здымкі і праяўляць плёнку. Часта робяць фотавыстаўкі. Вакальна-музычны калектыў збіраецца на рэпетыцыі ў будынку цэнтра спорту і адпачынку, дзе больш прасторна. Васількоўскія спевакі і музыканты шырокавядомыя ў сваёй акрузе сваімі даволі частымі выступленнямі з нагоды дзяржаўных свят ці знамянальных гадавін.

Кожнае культурнае мерапрыемства ў клубе найлепш супольна абмеркаваць. На здымку Януш Хамутоўскі і Станіслава Радух.

У клубе моладзь (тут у радах ЗСМП 23 членаў) арганізуе свае сходы, наладжвае дыскусіі на выбраныя актуальныя тэмы, а таксама дыскатэкі.

У гэтым жа клубе працуе Станіслава Радух. Дбае яна пра добрае забеспячэнне яго ахаладжальнымі напіткамі, кавай, чаем, пячэннем, шакаладам і г.д. Прэсу купляе ў яе 60 пастаянных кліентаў. Газет і часопісаў (у тым ліку ёсць і „Ніва") тут багата. С. Радух прадае розных тавараў на 30-35 тысяч злотых у месяц. Яна намагаецца задаволіць кожнага кліента. Любіць яна сваю працу і выконвае яе добрасумленна, з вялікай адказнасцю.

Варта дадаць, што ўмовы для культурна-асветнай працы ў Васількове будуць лепшыя. Восенню гэтага года клуб „Рух" перабярэцца ў прасторнае віднае памяшканне па вуліцы Гайнай.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

ПАМАГЧЫ БУСЛАМ

Пасярэдзіне вёскі Сушча ў Нараўкаўскай гміне ўжо другі год буслы водзяцца ў гняздзе, якое яны абсталявалі сабе на стаўбе вясковай электраліній. Падобныя гнёзды можна таксама знайсці і ў іншых вёсках, напрыклад, у Белай або ў Кожыне.

Бусloў у гэтым вінаваціць нельга. Ім і так усё цяжэй жыць у нашым урбанізаваным свеце. На асушаных лугах цяжка знайсці жабу. На роўненькіх, чарапіцай або азбестовай крытых будынках няма дзе зачапіцца. А вось на правадах электраліній, асабліва ў тым месцы, дзе іх падтрымоўвае стоўб, ...справа зусім іншая! Усялякае галлё, калі яго адмыслова пераплесці і склеіць рачным балотам, трымаецца як даўней на саламяных стрэхах гумнаў, на якія гаспадары зацягвалі старыя драўляныя калёсы, каб толькі ў іх на панадворку пасяліўся бусел. Яго вясёлы клёкат заўсёды радаваў селяніна.

У народных вераваннях буслы адыгрывалі вельмі важную ролю. Людзі верылі, што яны прыносяць шчасце. Нездарма ж, мабыць, менавіта буслам народ даверыў такую важную місію, як пастаўку... дзяцей у хату.

І таму ўсе вясковыя людзі адносіліся да буслоў з асаблівай пашанай. Да таго, хто забіў бы бусла, або знішчыў яго гняздо, вёска адносілася як да лютага злачынцы.

Нават вясковыя хлапчукі, якія нямала надакучылі ўсім іншым птушкам, буслоў астаўлялі ў спакоі.

Што ж будзе з бусламі ў Сушчы і ў іншых вёсках?

Вядома адно: у спакоі іх не аставяць. **Гняздо, абсталяванае на электралініі, пагражае небяспекай не толькі самім буслам, але і ўсёй вёсцы.** Пераплеценыя між сабою галінкі дрэў, трава і мох, якія буслы выкарыстоўваюць на падсцілку свайго гнязда, могуць у спрыяючых умовах выклікаць кароткае замыканне электраэнергетычных правадоў, з якіх вогненным снапом пасыпюцца іскры, загарыцца гняздо, а вецер запаленые галінкі, мох і траву імгненна перакіне на суседнія будынкі — і гатова бяда для ўсёй вёскі.

Што ж, буслы аб усім гэтым не ведаюць. Няма тады асноў, каб іх у чым-колечы вінаваціць.

Прапаную жыхарам Сушчы, а таксама сялянам усіх іншых вёсак, у якіх буслы абсталяваліся на стаўбах электраліній, каб па-суседску з гэтымі стаўбамі пабудавалі спецыяльную вышку, роўную па вышыні са стаўбом, і каб на гэтай вышцы зрабілі адпаведнае рыштаванне, ды восенню, калі буслы адправяцца ў сваю штогадовую вандроўку ў цяплейшыя краіны, зняць буслінае гняздо са стаўба і перанесці яго на гэтае рыштаванне.

Вядома, усё гэта можна рабіць толькі і **выключна пад наглядам спецыялістаў па электратэхніцы.**

Буслы варты ўсяго гэтага клопату і трэба ім абавязкова памагчы.

Віктар Рудчук
Фота аўтара

(Працяг са стар. 3)

Не перанесла і...

дзіроўкі. А маці была і скупая і ліхая. У яе ніколі ніхто не быў, бо гэтага маці не любіла. Але з такой нагоды, як заканчэнне сярэдняй адукацыі, думала Аня, маці дазволіць арганізаваць скромны вечар, тым больш, што Аня ўжо дзесяць разоў была на такой сяброўскай сустрэчы.

Назаўтра са слязамі ў вачах зноў пачала сваю маманьку прасіць, пачатковa ласкава, сардэчна. А калі не раканалася, што ласкаю нічога не даб'ешся, пачала настойліва дамагацца. А пасля расказала, што маці Вальдка, у якога без бацькі гадуюцца яшчэ чатыры браты і цяжкія матэрыяльныя умовы, сардэчна прыняла іх усіх і ўручыла сыну падарунак — ручны гадзіннік.

— А ты што мне прыпаднясеш? — звярнулася яна да маці. — Сорам, каб адно дзіця ў бацькоў праз тваю скупасць не мела ручнога гадзінніка, каб не мела прыгожай сукенкі і туфель.

Маці крычала і пагражала, а Аня далей „цякла" маці фактамі.

— На той свет не забярэш свайго багацця, сваіх тысяч і жыць двух жыццяў не будзеш, прыдзе час — усё астаецца уключна з пакоем, у які не хочаш упусціць маіх сяброў.

І тады маці ўдарыла Аню па твары. Дачка стала плакаць, апусціла рукі і пайшла ў спальню, села ў мяккае крэсла, маўчала, пасля ўстала, прайшлася, пагядзела на атэстат сталасці, на здымкі сваіх сяброў, якія неўзабаве мелі прыбыць калектыўна ў іх хату, а пасля зноў села.

Маці задаволена была сваёй перамогай над дачкою, якая ўпэршыню сцялася з ёю.

Праз нейкі час раздаўся выстрал у спальні: Аня, спартсмен-стралок, прастраліла сябе. Палілася кроў. Маці охнула: — Чаго я нарабіла!

З радасцю ўвайшлі сябры Ані, каб супольна правесці вечар радасці, а калі ўбачылі закрываўленую, мёртвую сваю сяброўку, разжаліўшыся, расплакаўшыся, паехалі і купілі вялікі вянок. А ў пахаванні яшчэ 15 аднакласнікаў узяло ўдзел.

І вось да якой трагедыі дайшло з-за неразважлівасці маці і з-за ўспыльчывасці дачкі.

Міхась Сваяк

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Ірэна Паскробка

Па прафесіі яна медсястра. Аб белым халаце марыла яшчэ ў дзяцінстве. Будучы малой дзяўчынкай, збірала бутэлечкі і, напаўняючы іх вадой, замяняла сваім дзіцячым уяўленнем у рознатыпныя лекі для „хворых" лялек. Падросшы і пазнаёміўшыся з алфавітам, кожную вольную хвіліну праводзіла над старой бабчынай зялярскай кнігай. Не змяніла свайго зацікаўлення і пасля заканчэння ў 1948 годзе Гайнаўскай беларускай гімназіі.

— Праца ў бальніцы, а дакладней у аперацыйнай зале, снілася мне начамі. Гэта была мэта маёй жыццёвай дарогі, — гаворыць І. Паскробка.

І здзейсніла яна свае мары, паступаючы ў Быдгашчскую медыцынскую школу. Жыццёвыя абставіны не дазволілі далей прадаўжаць вучобу, і вымушана яна была ў 1951 годзе, пасля заканчэння школы, з дыпломам медсястры ісці працаваць. Год часу працавала ў Ломжы. Даўжэй не змагла. У вачах безупынна віліся гайнаўскія вуліцы, кожную хвіліну прыпаміналіся знаёмыя.

— Гайнаўка — гэта мая бацькаўшчына. Тут жылі мае дзяды, тут працавалі бацькі, сюды цягнула і мяне. Ды каб толькі цягнула... Мне здавалася, што Гайнаўка кліча мяне, — успамінае яна мінулае.

І, нягледзячы на шматлікія прапановы працы, вярнулася на месца свайго дзяцінства ды паступіла на работу ў мясцовую бальніцу, у аперацыйную залу, дзе прапрацавала аж 12 год, пакуль не стварылі ў Гайнаўцы дзіцячыя яслі і не накіравалі яе на пасаду кіраўніка. Яслі былі невялікія, толькі на 30 месц. Умовы таксама не надта добрыя. Але ў плане была пабудова новых ясляў, на 50 месц большых. Як толькі пачалі класці першыя цагліны, Ірэна Паскробка прынялася камплектаваць будучую мэбліроўку, каб з днём перадачы ў карыстанне памяшкання не траціць многа часу на яго абсталяванне. Так яно і было. Як толькі пабудова была закончана, І. Паскробка спрактыкаваным вокам пажылой жанчыны з вялікім густам абсталявала ўсе пакоі дзіцячых ясляў новай мэбляй. Падлогу заслалі прыгожымі і трывалымі дыванамі, на сценах паявіліся рознакаляровыя сцэнгазеты, а ў руках дзяцей апынуліся цікавыя цацкі. Яслі як звонку, так і ў сярэдзіне тонуць у зелені. Плошча вакол будынка нагадвае сабой часткова батанічны сад, часткова вясёлы дзіцячых гарадок. Дзякуючы арганізацыйным здольнасцям кіраўніка, працаўніцы ясляў ахвотна кожны дзень застаюцца пасля працы і цэлую гадзіну наводзяць парадкі ў гэтым дзіўным агародчыку. І нічога дзіўнага, што растуць тут рознагатунковыя кусты і кветкі. Апошнім часам плануе яна зрабіць тут дзіцячы купальны басейн.

Любіць Паскробка сваю працу. Любіць дзяцей і ўсім ім дарыць сваю мацярынскую ласку. Хаця ёсць іх тут, нягледзячы на тое, што яслі на 80 месц, 143 ды 25 у адкрытых у мінулым годзе мініяслях, то ўсім гэтай ласкі і цеплыні хапае. Заўсёды яна ўсміхаецца і дзеці ведаюць, што пані ў белым халаце добрая, як мама, і за кожным разам дараць ёй сваю бясклапотную шчырую дзіцячую ўсмешку. Ірэна Паскробка стараецца даць дзецям як найбольш. Гэта ж маладыя арганізмы, якія толькі што адкрываюць акружаючы іх свет, якія толькі што развіваюцца. І ўявіла яна цікавую новую форму працы. Гайнаўскія яслі, чаго няма ў іншых, маюць магнітафон, пры дапамозе якога працаўніцы награваюць дзіцячыя галасы і вучаць дзяцей іх пазнаваць. Кожнае дзіця, зразумела, старэйшае, ужо лёгка пазнае не толькі свой, але і галасы тых дзяцей, якія з ім прабываюць. Дзякуючы сваёй аддана працы гайнаўскія дзіцячыя яслі паставіла Ірэна Паскробка на высокім узроўні. Прыязджаюць сюды шматлікія дэлегацыі, адбываюцца канферэнцыі. У кастрычніку мінулага года адбылося тут абучэнне кіраўнікоў дзіцячых ясляў з цэлага ваяводства. У 1975 годзе была дэлегацыя лекараў з афрыканскіх дзяржаў. А нядаўна наведаў яслі прафесар Лорэнц з ГДР.

— Аж не хочацца верыць, што прапрацавала я ўжо столькі год, — пацiскае яна плячыма. — Яшчэ здаецца, так нядаўна хадзіла ў гімназію, а тут ужо во...

Хаця Паскробка не працуе ўжо медсястрой, то душой ад гэтага не адышла. Чытае многа медыцынскіх кніг, паглыбляючы свае веды.

— А апрача гэтага прафесіянальнага, сваё прыватнае зацікаўленне, ну, скажам, так званае хоббі?

— І Ірэна Паскробка з глыбокім перажываннем пачала дэкламаваць на чыстай беларускай літаратурнай мове паэтычныя творы нашых класікаў.

— Гэтага навучыла мяне гімназія... — у шчаслівай задуме дадала на заканчэнне.

М. Шаховіч
Фота Я. Цялушэцкага

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

KAREL GOTT

Заказвалі: Аліна Галушэўская, Люцына і Галена Артэмюк з Парцава.

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: У 1972 г. П. заключыў умову з С., на аснове якой прадаў С. 1 га сенажаці за 15.000 зл. Пры рэгуляванні уласнасці ў вёсцы ўлады адмовілі прызнаць уласнасць С., матывуючы гэта тым, што ўмова нелегальная і што за гэтую ўмову можа быць нават кара. С. згаджаецца звярнуць зямлю, але П. адмаўляецца аддаць яму грошы, наколькі той патрабуе згодна з умовай 30.000 зл. Ці правільна паватовыя ўлады прызналі ўмову нелегальнай? Ці С. можа патрабаваць ад П. 30.000 зл.?

АДКАЗ: Ад 4 лістапада 1971 г., г.зн. ад даты, ад якой абавязвае закон з 26.X.1971 г. аб урэгуляванні ўласнасці сельскіх гаспадарак — забаронены продаж зямлі без захавання натарыяльнай формы. Калі хто карыстаецца з зямлі на аснове ўмовы, заключанай не ў натарыяльнай форме, начальнік гміны загадвае, каб уласнік зямлі і яе набыўца на працягу трох месяцаў заключылі ўмову ў форме натарыяльнай, або адступілі ад умовы. Пасля таго, як пройдзе тры месяцы, калі загад не будзе выкананы — начальнік можа пакараць грашовым штрафам з мэтай прымушэння бакоў да выканання загаду. Калі б і надалей загад не быў выкананы, то зямля можа быць забрана дзяржавай, пры гэтым дзяржава заплаціць палову цаны, устаноўленай для продажу дзяржаўнай сельскай нерухомай маёмасці.

Таму правільна ўлады не згадзіліся прызнаць С. права ўласнасці. П. абавязаны яму вярнуць 15.000 зл. Засярога ва ўмове, што ў выпадку развязання ўмовы П. павінен звярнуць 30.000 зл., няважная, наколькі сама ўмова няважная.

ВЕР-НЕ ВЕР

Сніцца мне, што іду я польнай дарогай і бачу: стаіць лес, зялёны, высокі лес. І сонца свеціць. Углядаюся я на вялікую сцяну лесу і бачу шэраг дамоў з белай цэглы. Усе яны дакончаны, толькі адзін, у якім я знаходжуся, яшчэ будуецца. Уявіла я ў гэты будынак і гляджу: будаўнікі будуюць сцены з белай-белай цэглы, але будуюць інакш, чым ў сапраўднасці бывае. Проста бяруць цэглу па цэгле і латаюць дзіркі ў сцяне, прыстукваючы малатком. У гэтым моманце я прачнулася. Мне здаецца, што сон гэты добры, бо быў жа і зялёны высокі лес, і сонца свяціла, а дамы былі белыя-белыя. Астроне, ці згаджаешся ты са мною?

Ніна

Так, Ніна, але не поўнасцю. Ты ж увайшла ў дом, які яшчэ толькі будаваўся. Няздобры гэта знак. Хвораму ён прадвяшчаў бы блізкую смерць, а здароваму — цяжкую працу, вялікія клопаты. Дом, аднак, будаваўся дзіўным спосабам: латаліся дзіркі. Дык думаю што і вам удасца „залатаць" вашу хваробу ці клопаты (не пішаце ж, здаровая вы ці хворая). Ды ўсё ж не малое значэнне тут маюць іншыя акалічнасці, якія вы высунулі ў сваіх меркаваннях на першы план: зялёны лес, сонца, бель дамоў. Яны — ў вашу карысць.

Астрон

Дарагое Сэрцайка, я замужняя. Хадзілі тры гады. Пажаніліся з вялікага кахання. Мірэк хлопец добры, спакойны, разважлівы. Толькі, што было дакучлівае то тое, што быў зайздросны. Але кажуць, калі зайздросны, значыць кахае... Ды думала, што калі пажэнімся, пройдзе ў яго гэта. А ўжо вось пяты год ідзе, а яго гэта „хвароба" надалей трымаецца. Была крыху адпусціла, калі ў нас нарадзілася дзіця і я не працавала, і мала куды з хаты выходзіла. Ды і ўвогуле мала ў кампаніі хадзілі. Але дзіця падрасло, я пайшла на работу. Ну і пачалося. Прэтэнзіі без канца. Я люблю кампанію, хацела б ў вольны час кудысьці пайсці разам з мужам. Але ён не пераносіць, што я да кагосьці з мужчын загавару ці хтосьці да мяне. Ужо маю досыць усяго гэтага. Як, Сэрцайка?..

Галіна з Беластока

Галіна! Гэта праўда, што зайздрасць — прызнак кахання. Але ў тваім выпадку сапраўды можна ўжо гэтую зайздрасць хваробай назваць. Дык у гэтай хваробе сам зайздроснік не менш церпіць, чым яго партнёр. І атручвае гэтая зайздрасць жыццё абоім. А вы ж маладыя, жывеце ў горадзе, і немагчыма пазбегнуць кантакту з людзьмі. Але меймa надзею, муж вырасце з гэтага. Чалавек жа змяняецца і выхоўваецца ўсё жыццё. А ты адпаведна сябе паводзячы, разважаючы, тлумачачы яму, для дабра свайго і яго, памажы яму ў гэтым.

Сэрцайка

Этнаграфічнае акенца

Вятрак каля вёскі Навінка, што ў Шудзялаўскай гміне.

Фота М. Гайдука.

(Працяг са стар. 4)

Дзіўны сон

Іван і дзве вялікія банкі нясе, на якіх надпіс — ПАВЕТРА — віднеецца. Запсычала, зашумела — і ўсе раптам як шмарганулі насамі, уцягваючы ў грудзі расплыўшуюся па пакоі свежасць. Пацягнуў і Мікалай. І раптам хтосьці штурхануў яго ў бок і паўлася: — Пане, пане, што з вамі, што вы так дзіўна сапеце? Занядужалі?

Пралупіў Мікалай вочы і бачыць: сядзіць ён на той самай лаўцы, пад тым самым клёнам, а за рукаў цягае яго нейкая паненачка ды глядзіць спалоханымі вачыма.

— Тфу! Што за сон? Які сёння дзень? Няўжо збудзецца?

Бізун

Ці ведаеце, што...

... Першая бібліятэка на Русі была створана прыкладна ў 1054 годзе кіеўскім князем Яраславам Мудрым. У бібліятэцы ў асноўным былі кнігі, перакладзеныя з грэчаскай мовы. Усе яны з'яўляліся рукапіснымі.

...Геаграфічная карта ў Расіі была выпушчана ўпершыню ў 1614 годзе, а табліца множання — у 1628 годзе.

ПРЫГОЖЫЯ СУКЕНКІ ДЛЯ ЖАНЧЫН У РОЗНЫМ УЗРОСЦЕ.

Немцы тым часам прыкладалі ўсе намаганні, каб хутчэй пакончыць з падземным гарнізонам і знішчыць адтуль свае войскі. Паўтара месяца з дня ў дзень працавалі нагнятальныя машыны, напампоўваючы ў каменяломні ядавіты дым, і толькі пасля таго, як вораг канчаткова пераканаўся, што гарнізон прыстасаваўся да гэтага і ўжо не нясе страт, немцы спынілі газадымавыя атакі. Працаўнік спрабаваў засылаць у падзямеллі сваіх агентаў то пад выглядам ваеннапалоннага, які ўцёк ад іх, то пад маскай мясцовага жыхара. Гэтыя людзі стараліся пасеяць паніку сярод абаронцаў каменяломняў, а часам і па-здрадніцку забівалі іх. Але гарнізон хутка навучыўся распазнаваць варожых лазутчыкаў, і іх хутка лавілі і знішчалі.

Гітлераўцы пачалі прымяняць новыя сродкі барацьбы. Аднойчы абаронцы каменяломняў пачулі над сваімі галовамі стук кірак і ламоў. Немцы капалі зверху нейкі калодзеж, магчыма, спадзеючыся адсюль прабраца ў падзямелле. Але стук гэты хутка заціх, і раптам у гэтым месцы пачуўся моцны выбух, які абваліў столь і сцены тунеляў у радыусе некалькіх дзесяткаў метраў. Пад абвалам загінула група байцоў.

Гэтыя выбухі пачалі паўтарацца ўсё часцей і часцей. Гітлераўцы выбівалі ў камені глыбокія калодзежы, закладвалі туды дзесяць-пятнаццаць цяжкіх авіябомб і ўзрывалі іх. Выбухі былі такой сілы, што нават на ўскраіне Керчы, за некалькі кіламетраў ад Аджымушкая, у дамах вылятала з вокан шыбы. А ўнізе на значнай плошчы абвальваліся столь і сцены тунеляў.

Спачатку гарнізон нёс у час такіх абвалаў цяжкія страты. Потым быў знойдзены спосаб пазбягаць страт. Была створана спецыяльная каманда „слухачоў" на чале са старшым лейтэнантам Мікалаем Бяловым, тым самым, які некалі камандаваў абаронай на паверхні ля ўваходу ў каменяломні. Групы гэтых „слухачоў" няспынна хадзілі па тунелях і калідорах, чуйна прыслухоўваючыся да кожнага гуку, які даносіўся да іх. Як толькі зверху чуўся стук ламоў і кірак, станавілася зразумелым, што немцы капаюць тут чарговы калодзеж, з бліжэйшых падзямелляў людзей пераводзілі ў іншыя месцы, і, калі адбываўся выбух, ахвяр ужо не было. Але выбухі працягваліся, немцы закладвалі ўсё новыя і новыя калодзежы, размяшчаючы іх у шахматным парадку, і як бы цэснілі пад зямлёй абаронцаў каменяломняў.

Барацьба не спынялася. У канцы ліпеня або ў пачатку жніўня сапёры, якія будавалі падземны калодзеж, нарэшце дабраліся да вады. Гэта была работа, якая працягвалася шмат тыдняў. Кожны метр скрозь камень прыходзілася адваёўваць з боем, і ў ход пусцілі ўзрыўчатку, каб хутчэй прабраца ўглыб. Меры бяспекі пры гэтым захаваць было немагчыма, усюды сапёры праводзілі выбухі, рызыкуючы або нават ахвяруючы сваім жыццём у імя таго, каб працунуцца яшчэ на адзін-два метры ў глыбіню непадатлівага каменя. Затое цяпер у каменяломнях быў свой калодзеж, і смерць ад смагі ўжо не пагражала людзям. Гэта была вада, якую вораг ужо не мог забраць у падземнага гарнізона.

Але другая смерць, смерць ад голаду, няўмольна набліжалася ўсё бліжэй. Настаў момант, калі запасы прадуктаў харчавання скончыліся. Цяпер у абаронцаў каменяломняў заставаліся толькі чай і цукар, якія, як я гаварыў, у вялікай колькасці захоўваліся на складах. Людзі праяўлялі цуды вынаходства, каб зрабіць больш разнастайнай гэтую ежу. З чаю гатавалі штосьці накшталт супу, цукар перапалівалі на агні. Але ўсё гэта дапамагала мала. Пачаліся цяжкія страўнікавыя захворванні, і смяротнасць усё павялічвалася.

Калі-нікалі групе разведчыкаў ноччу ўдавалася прабрацца скрозь мінныя палі, скрозь драцяныя загарожы немцаў, і тады яны вярталіся з ахапкамі лебяды і іншай травы, якая расла ў ваколіцах каменяломняў. Гэту траву елі з прагнасцю, як нейкі небывалы, заморскі ласунак. Хтосьці ўспомніў, што ў далёкіх адсеках тунеляў закапаны ногі коней. У першыя дні абароны, калі гарнізон яшчэ харчаваўся кацінай, ногі забітых коней з капытамі закопвалі ў зямлю. І вось цяпер успомнілі аб гэтым. Капыты, відома, былі адкапаны, і з іх варылі штосьці падобнае на суп, раздаючы гэта варыва байцам. Потым і капыты скончыліся. Тады пачалі есці пацукоў. Але пацу-

ТРЫБУНА чытачоў

Прыкладны лекар

У Нарве ў лячэбніцы хатняй жывёлы ад 1963 года лекарам-ветэрынарам працуе Язэп Марчук. У маі гэтага года мне давялося гаварыць з селянінам вёскі Сацы, што ў гміне Нараў, Васілём Грыгаруком, які расказаў адно здарэнне з свайго жыцця. Захварэла ў яго карова. І мала было надзеі, што выжыве. Але а адзінаццатай гадзіне ночы прыехаў лекар Язэп Марчук і выратаваў і карову, і цяля, якія цяпер гадуюцца вельмі добра.

Праз некалькі дзён сустрэў я лекара Марчука і павялі мы гутарку аб яго працы. Ён сказаў, што цяпер у яго намнога больш працы, але і ўмовы яе палепшыліся. У лячэбніцы ёсць два лекары, два тэхнікі, самаход і шафёр. Але ўсе маюць менш свабоднага часу, бо жывёлагадоўля ў гміне Нарва павялічылася і трэба ўсюды быць.

М. Лук'янюк

ПАРНАСІК

ЧЫТАЛЬНІЦКАЯ ЛІТСУПОЛКА НА НЕГАРАНТАВАНЫХ ПАЯХ

ДЗЯДЗЬКУ КВАСУ ПРЫВЕТ

Хаця ў „Ніву" даўно не пісала,
Успамінала ўсіх часта вас,
Тых, з кім „Ніва" мяне запазнала,
І цікавіў мяне Дзядзька Квас.

Кожны верш я яго прачытала,
Бачу, верны з яго чалавек.
Праўду ўчуе, у „Ніву" напіша,
Не забудзе пра „Ніву" весь век.

І ў каго б я аб ім не пытала,
Усе казалі мне праўду адну:
Прайду свет і другога такога
Дзядзькі Кваса нідзе не знайду.

Кажуць, гляне у вочы і знае,
Што за думкі ў цябе ў галаве.
Бяду маеш — пацешыць, шчасце
роўна раздзеліць —
З ім нідзе, кажуць, не прападзеш.

І хацела б хоць раз яго ўбачыць,
Хаця глянуць хвіліны праз дзве,
Ці то праўда, што людзі казалі,
Дзядзька Квас — гэта наш чарадзей.

Ды калі можа я і убачу,
Як паеду ў дарогу, у свет,
А цяпер засталося мне толькі
Перадаці для Дзядзькі прывет.

А калі праўду людзі казалі,
Што ён знае на свеце усё,
То калі гэта ўсё прачытае,
Хай напіша, хто ўспомніў яго.

Многа часу яшчэ не мінула,
Ён павінен мяне памятаць...
Ах, як лёгка мне стала на сэрцы,
Што зноў буду у „Ніву" пісаць!

Іка

коў у каменяломнях было мала — яны не маглі жыць у гэтым каменным мяшку.

Паводле сведчанняў жыхароў Керчы і навакольных вёсак, барацьба аджымушкайскага гарнізона працягвалася да канца кастрычніка або да першых чыслаў лістапада, г.зн. на працягу шасці месяцаў. Кажуць, што калі ўжо стала немагчыма заставацца далей пад зямлёй, палкоўнік Бурмін, батальённы камісар Іван Парахін і іншыя камандзіры павялі гарнізон у апошні бой. Ноччу абаронцы каменяломняў вырваліся наверх і атакавалі ворага. Адбыўся цяжкі бой, у якім большая частка людзей загінула, а астатнія былі захоплены ў палон. Трапілі ў палон і палкоўнік Бурмін, і батальённы камісар Парахін. Пазней Мікалай Яфрэмаў сустракаў сваіх камандзіраў і камісара ў нямецкім лагеры для ваеннапалонных у Наваград-Валынскім. Паводле іншых звестак, іх утрымлівалі ў сімферопальскай турме. На гэтым іх сляды губляюцца. Напэўна, палкоўнік Бурмін і батальённы камісар Парахін загінулі там, у варожым палоне.

Так закончыла сваю дзіўную барацьбу падземная крэпасць. Красамоўныя сляды гэтай барацьбы бачылі сваімі вачыма нашы байцы і камандзіры, якія ў 1944 годзе вызвалілі Аджымушкай і першымі спусціліся ў падзямелле.

(Працяг будзе)

Грамадою

Майскія партыйныя чыны ў гміне Шудзялава канцэнтраваліся на дарогах. Многа дарог было ў той час напраўлена. Наш здымак прадстаўляе працу групы людзей на дарозе з Сухініч у Бабікі. Гэта дарога вельмі важная ў гміне. Калі яна будзе напраўлена поўнасцю, ёю зможа пайсці аўтобус ПКС з Саколкі праз Драглі і Сухінічы ў Бабікі.

Віт

Спартыўная пляцоўка ў Спічках

Спартыўная пляцоўка ў Спічках знаходзіцца непадалёку здеўні малака. Тут моладзь арганізуе шмат матчаў. Але мяч хлопцы вымушаны купляць за ўласныя грошы. ЛЗС у Орлі Спічкам нічога не прызнае, хаця плацім мы складчыны ЛЗС. Пабачым, як будзе далей.

Справа спартыўнай пляцоўкі ў Спічках не вельмі ясная. Яе ў арэнду бярэ гаспадар і робіць там што хоча. Пасвіць кароў і коней. На сходзе гаварылася, што тут можна толькі касіць траву. Моладзь не ведае, як далей з гэтым будзе, ці зменіцца што. Чакаем, што арлянскі ЛЗС вырашыць гэтую справу на карысць моладзі.

Васіль Асеннік

Будзе святліца

Вёска Генрыкова (гміна Супрасль) на сваім вясковым сходзе вырашыла прыступіць да пабудовы грамадскім чынам святліцы ОСП, якая будзе служыць усёй вёсцы. Людзі пры дапамозе гміны атрымалі стары дом у Беластоку, які самі разабралі і перавезлі у вёску. Ужо зрабілі фундамент. Зараз прыступяць да пабудовы святліцы. Вартасць выканаміх прац ужо раўняецца 48.324 зл. Усе жыхары вёскі салідарна працавалі, але асаблівыя заслугі маюць радныя ВРН з Генрыкова — Ян Вонсік і Станіслаў Мікульскі.

(гай)

Нікому непатрэбна?

У Палічнай, Кляшчэлеўскай гміны, стаіць прыгожы будынак святліцы з пажарнай рамізай. Тут быў клуб „Рух" і бібліятэка. Дэманстраваліся кінафільмы, адбываліся танцавальныя вечарыны.

А ўжо вось амаль тры гады, як святліца ў Палічнай замерла. У ёй праходзіць рамонт. І ўявіце сабе, даражэнькія, што адзін гэты будынак рамантуецца аж такі шмат часу! Няўжо ж патрэбен тут такі вялікі капітал і дзесяткі людзей? Мне здаецца, што гэта толькі нядбайнасць Кляшчэлеўскай гміны і масцовага насельніцтва. А мо святліца ў Палічнай ужо нікому непатрэбна?

(ус)

На экскурсіях

У канцы школьнага года моладзь сельскагаспадарчых школ у Бельску — усіх другіх класаў, пабывала на школьных экскурсіях у розных раёнах нашай краіны. У ліпені і жніўні частка моладзі правядзе канікулы ў трох школьных лагерах. Кошты экскурсій заплаціць школьнае самаўпраўленне, школьны кааператыў, бацькоўскі камітэт і частку сама моладзь.

Мікалай Няплоха

Грамадскім чынам

Моладзь групы сельскагаспадарчых школ у Бельску ў школьным годзе 1976—77 перапрацавала грамадскім чынам 27.455 гадзін. Найбольш працавала яна на гаспадарцы пры інтэрнаце, пры пабудове палігона для аўтамабільнай навукі, на школьнай спартыўнай пляцоўцы, у лесе, пры пасадцы дрэў і парадкаванні гарадскіх вуліц.

Мікалай Няплоха

Уткнулі, да зямлі пе даткнулі

У палове мая прыехала моладзь з сельскагаспадарчага тэхнікума ў Ружаным Стоку садзіць лес на землях дзяржаўнага фонду ў Шудзялаўскай гміне. Праўда, прыехала шмат моладзі, аж тры самаходы. Ямкі былі накопаны. Бачу, гэтыя работнікі так хутка па радках ідуць, проста бягом бегаюць, а на канцы кожнага радка лягаюць. Падыходжу, гляджу, як яны лес пасадзілі. А яны прайшлі і ў некаторыя ямачкі дрэўца ўваткнулі, у некаторыя палажылі і так „пасадзілі" вялікі кусок лесу. Але я не бачыў, каб гэтыя дрэўцы былі пасаджаны добра.

Каму такое бракаробства патрэбна? Навошта марнаваць час? Такі лес расці не будзе. А потым знойдуцца хітруны, якія скажуць, што саджанцы былі нядобрыя і не прыняліся. Не ў гэтым аднак прычына, аб'яўляю я на пачатку.

Віт

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

У вёсцы Малая Турна, Сямяціцкай гміны, матацыкліст на павароце ўдарыў у электрычны стоўб. У выніку гэтага і матацыкліст, і яго пасажыр апынуліся ў бальніцы.

Трагічны выпадак з матацыклам здарыўся і ў Бельску на вуліцы Арміі Чырвонай, дзе матацыкліст у часе абгону стукнуўся з самаходам „Тарпан-233". Матацыкліст цяжка паранены.

А ў Гайнаўцы на вул. 1 Мая матацыкліст наехаў на 6-гадовага хлапчука, якога параніў.

Іншы выпадак здарыўся ў Нараўцы. Самаход мінаў фурманку і спалохаў каня, які сцягнуў воз у роў. Тры асобы на возе былі паранены, а 82-гадовая бабуля памерла ў шпіталі.

У Зімнохах глыбокай ноччу загарэлася брайлерня. Усё згарэла, а затраты на 600 тысяч злотых.

НАША ПОШТА

М. Лук'янюк. Вершы „Пеця", „Расказаў", „Суседка" будзем друкаваць.

Васіль Асеннік. Верш „Каб добра жыць" надрукуем у будучыні.

Г. Янкоўскі. Верш Ніны Аўласюк, прысланы вам з Аргентыны, не падыходзіць да друку.

Дзед Кастусь. Верш „Матуля" не падыходзіць да друку.

Валошка. З вершаў толькі „Кідаў лёс" надрукуем, іншых друкаваць не будзем.

Уладзімір Лаўрэшук. Верш пра раннюю вясну надрукуем у свой час.

Зорма. Вершы друкуем у „Парнасіку".

Грамадзянін М. Макацэвіч. У заяве сваёй вы не падаеце нам адрасу. Не ведаем, як з вамі звязацца.

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „ЗНОЎ НЕРВЫ АД КАМІНАРА", „Ніва" № 21/1108 ад 22 мая 1977 года.

Адказвае: KRAJOWA SPÓŁDZIELNIA PRACY USŁUG KOMINIARSKICH ODDZIAŁ OKRĘGOWY W BIAŁYMSTOKU.

W związku z notatką prasową pt. „Znów nerwy od kominiarza", dotyczącą usług kominiarskich w kolonii Słobódka, gmina Krynki, wyjaśniamy co następuje.

W dniu 13 czerwca 1977 roku przedstawiciele Dyrekcji Krajowej Spółdzielni Pracy Usług Kominiarskich w Białymstoku w osobach: zastępcy dyrektora do spraw technicznych i usług oraz kierownika Ekspozytury Wojewódzkiej w Białymstoku udali się na teren kolonii Słobódka, gdzie ustalono, że tu zamieszkują Chlabicz Anna, Zwierzyński Stanisław, Tyszko Aleksander i Malesza Mikołaj.

W dniu 26 kwietnia br. pracownik Rejonowego Zakładu Usług Kominarskich w Sokółce udał się do kolonii Słobódka w celu przeprowadzenia czyszczenia kominów. Czyszczenie zostało wykonane w budynku Ob. Tyszko Aleksandra, opłata jednak nie została pobrana, ponieważ właściciel budynku nie miał w tym czasie pieniędzy i opłaci należność za dwa czyszczenia następnym razem. W budynku Ob. Zwierzyńskiego Stanisława pracownik nie dokonał czyszczenia i bezpodstawnie żądał opłaty za 3 czyszczenia w wysokości 30 zł. Ob. Nadzieja Zwierzyńska nie wpłaciła żądanej sumy, słusznie sądząc, że jest to suma zawyżona. W dwóch pozostałych budynkach pracownik nie zastał nikogo z domowników i nie dokonał czyszczenia przewodów kominowych.

W czasie pobytu w kolonii Słobódka wyjaśniono tutejszym mieszkańcom jakie są podstawowe obowiązki pracownika służby kominiarskiej i jakie obowiązki w zakresie usług kominiarskich ciążą na właścicielach budynków mieszkalnych.

Ponadto przeprowadzono rozmowę z pracownikiem kominiarskim Ob. Romanem Cierebiejem, który obsługuje kolonię Słobódka. Pracownik twierdził, że był trzy razy w budynku Ob. Zwierzyńskiej Nadziei w celu czyszczenia przewodów kominowych i dlatego zażądał opłaty 30 zł, jednak brak jest potwierdzenia w Książce Kontroli wykonania usługi. Wobec powyższego ostrzeżono pracownika, aby w przyszłości nie dopuszczał się do wymuszania na właścicielach budynków opłat wyższych ponad obowiązujące opłaty za usługi wykonane, zgodnie z cennikiem i wymiarem opłat.

W przypadku zaistnienia podobnych przypadków prosimy o powiadomienie bezpośrednio Dyrekcję Oddziału.

Z-ca Dyrektora d/s Techn. i Usług
Mikołaj Prokopowicz
Kierownik Ekspozytury
Wojewódzkiej w Białymstoku
Helena Alina Czausz

Да заметкі „ВАРТА ПАДУМАЦЬ", „Ніва" № 21/1108 ад 22 мая 1977 года.

Адказвае: PRZEDSIĘBIORSTWO PAŃSTWOWEJ KOMUNIKACJI SAMOCHODOWEJ W BIAŁYMSTOKU.

Odpowiadając na notatkę prasową pt. „Warto pomyśleć" z 21/1108 numeru tygodnika „Niwa" w sprawie ustawienia dodatkowego przystanku we wsi Trześcianka — Oddział Osobowy w Bailymstoku informuje, że wniosek załatwia negatywnie ze względu na niewielką odległość między przystankami, która od przystanku w Trześciance wynosi około 900 metrów.

Z-ca Dyrektora d/s techn. Oddz. Osobowego PKS
inż. Antoni Lewicki

Да заметкі „КАЖУЦЬ, ШТО...", „Ніва" № 23/1110 ад 5 чэрвеня 1977 года.

Адказвае: GMINNA SPÓŁDZIELNIA „SAMOPOMOC CHŁOPSKA" W HAJNÓWCE DZIAŁ ADMINISTRACYJNO-GOSPODARCZY.

Zarząd Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Hajnówce w odpowiedzi na notatkę prasową zamieszczoną w tygodniku „Niwa" z dnia 5 VI 1977 r. dotyczącego sprzedaży piwa w kiosku w pobliżu dworca autobusowego PKS uprzejmie wyjaśnia:

Faktycznie Zarząd Spółdzielni wydał w tej sprawie odpowiednie zarządzenie, z treści którego wynika, że kategorycznie zabrania się picia piwa przy kiosku i w związku z tym wywieszono wywieszkę informującą o 50-metrowej strefie zakazu picia piwa.

Intencja treści tego ogłoszenia została wypaczona przez autora tej notatki, gdyż wprowadzając tę strefę mieliśmy na myśli sam teren dworca PKS jak i teren bezpośrednio podlegający do naszego kiosku.

Domysł autora, że poza tą strefę można pić piwo i rozrzucać kapsle jest jego prywatną sprawą, gdyż trudno byłoby znaleźć jakąś receptę na sposób picia piwa każdego z mieszkańców miasta i okolicy. To jedynie zależy od kultury osobistej oraz poszanowania ogólnych zasad ładu i porządku w danym środowisku przez każdego korzystającego z usług naszego kiosku.

Należy nadmienić, że w kiosku tym oprócz piwa sprzedawane są też i inne napoje chłodzące, jak woda stołowa, oranżada, polo cocta, mandarynka itp. o czym autor notatki nie wspomina. Napoje te są w odróżnieniu od piwa sprzedawane do spożycia na miejscu z zachowaniem zasady oddawania kapsla przy zwrocie butelki i panuje tu porządek, czego tendencyjnie autor tego artykułu nie dostrzega.

V-ce Prezes d/s Handlu, Produkcji i Usług
Bazyl Niezyporuk

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

АБМЕН

(Тэлефонная размова)

Мужчына I. Ало... Я па пытанню кватэры. Абмен яшчэ не адбыўся?

Мужчына II. Прабачце, але адкуль вы ведаеце, што я мяняю кватэру? Я ж даваў аб'яву год таму назад.

Мужчына I. Правільна. Я праглядаў старыя газеты і знайшоў. Ведаю, што такія справы вырашаюцца вельмі нялёгка...

Мужчына II. Ой, нялёгка...

Мужчына I. Таму я падумаў, што вы яшчэ не абмяняліся, і званю. Ці можна забегчы да вс — агледзець кватэру? Дзе вы, дарэчы, жывяцё?

Мужчына II. На Ахвоце.

Мужчына I. Тое, што мне трэба. Я — на Бялянах.

Мужчына II. Менавіта туды я імкнуся. А што вы мяняеце? Бо ў мяне малагабарытная трохпакаёвая, „распашонка".

Мужчына I. I ў мяне! Так на так! А якая ў вас мэбля? Можа вышкаўская?

Мужчына II. Так. У вас таксама? Цікава... Халадзільнік „Снежка".

Мужчына I. I ў мяне „Снежка".

Мужчына II. Тэлевізар „Рэкорд"?

Мужчына I. „Рэкорд"! Пральная машына „Тула".

Мужчына II. I ў мяне! А на сцяне ў вас „Сланечнікі" Ван Гога?

Мужчына I. „Сланечнікі". А шторы ў мяне „Лянок".

Мужчына II. У мяне таксама. Прайгравальнік ёсць?

Мужчына I. Ёсць. Даччын. Яна ў мяне музычная.

Мужчына II. I ў мяне ёсць. Таксама даччын. I мая не можа жыць без музыкі.

Мужчына I. Жонка гаспадарлівая?

Мужчына II. Гаспадарлівая. Бландзінка.

Мужчына I. I мая — бландзінка. Бачыце, як усё дарэчы адпавядае! Навошта нам тады фармальнасці, перавозкі? Усё можа застацца так, як ёсць. Лавіце трамвай, я, як стаю, сяду ў аўтобус — вы на Ахвоту, а я на Бяланы, — і ўсё гатова?

Мужчына II. Вы так думаеце? Што ж, давайце... Ало, ало... Паслухайце — яшчэ адна праблема.

Мужчына I. Што такое?

Мужчына II. Які нумар кашуль вы носіце?

Мужчына I. Трыццаць восьмы.

Мужчына II. Вось бачыце! А я нашу саракавы... Што ж, тады прыхапіце з сабой свае кашулі.

Генрык Бардзіеўскі

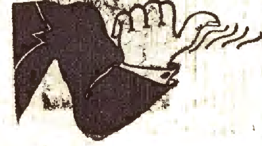
Пацалунак музы-бюракраткі.

АДЗІНАЯ ПРОСЬБА

— Я міруся з усімі тваімі звычкамі: і з тым, што ты ўвесь час трымаеш рукі ў кішэнях, і з тым, што калі сядзіш — закідаеш ногі на стол, але я цябе вельмі прашу выконваць маю адзіную просьбу.

— Якую?

— Вымай папіросу з рота, калі цалуеш мяне.

...Прымаўку „Век жыві — век вучыся" разумеў літаральна: адзін век буду жыць, другі — вучыцца.

НІЎКА

Паядынак.

МІКОЛКА

— Вася, пачастуй мяне марожаным, — папрасіў Міколка.

— Грошай няма!

— Нічога. Я табе пазычу.

СОН У РУКУ

Накраў Кастусь у суседа жыта. Лёг спаць, а яму сніцца міліцыя.

— Старая, — пытае раніцай ён жонку, — ты не адгадаеш выпадкова, чаго гэта ў мяне перад вачыма цэлую ноч вымалёўвалася міліцыя?

— Гэта, мабыць, таму, стары, — адказвае Кастусіха, — што тая міліцыя ўжо ў нашай клуні знайшла крадзенае жыта. I вось да хаты ідзе — пацвердзіць, што сон у руку.

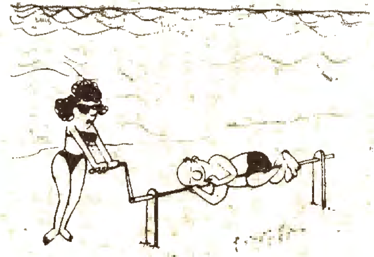
Кастусь зноў заплюшчыў вочы. Мусіць, хацеў, каб прыснілася амністыя.

ЗАДАЧНІК ПРАФЕСАРА КУЗАЧКІ

У адной сярэдняй школе за год выходзіла стопрацэнтная паспяховасць. Аднак настаўніца Ікс паставіла 5 аб'ектыўных двоек.

Пытанне: на колькі працэнтаў знізіла паспяховасць настаўніца Ікс?

Адказ: паспяховасць засталася стопрацэнтнай, бо настаўніцу Ікс выклікаў да сябе ў кабінет дырэктар школы Ігрэк, пасля чаго пяць двоекператварыліся ў 5 троек.

РЫБАЦКІЯ КАРЦІНКІ

МЫЛЬНЫ ПУХІР

На ўсё глядзеў і дуўся,
Настойліва ўгару цягнуўся.
Урэшце такі адарваўся:
Ляцеў, таўсцеў, стараўся;
Да вышыні такой дабраўся,
Што разарваўся.

І. Кухараў

АБЛУПІЛА

— Яшчэ ніхто не аблупіў яечка знутры, — заўважыў кухар Кузьма.

— А кураня? — спытала афіцыянтка Ганна.

БЕЗ СЛОЎ

— Знайдзі з сабакам агульную мову, і ён зразумее цябе без слоў, — вучыла шчаня кошачку.

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

У паліцыю ўбягае чалавек і гаворыць:

— Я прыйшоў здацца ўладам.

— А што вы зрабілі?

— Я ўдарыў жонку...

— I забілі яе?

— Што вы! Нават не пацарапаў!

— Ну, гэта глупства. Можаце ісці.

— Ні за што! Яна стаіць за гэтымі дзвярыма.

* ★ *

Наведвальнік рэстарана паклікаў афіцыянта і кажа:

— Дайце мне арфаграфічныя памылкі.

— На жаль, я не магу гэтага зрабіць, бо ў нас іх не гатуюць.

— А чаму я знайшоў іх у вашым меню?

* ★ *

Адзін надзвычай прадбачлівы чалавек, сустрэўшы аднойчы Афандзі, сказаў:

— Ты нягоднік!

Афандзі здзіўлена паціснуў плячамі:

— Чаму ты так мяне зневажаеш? Хіба я цябе калі называў нягоднікам?

Прадбачлівы сказаў:

— Ты падумаў, што я нягоднік!

Афандзі зрабіў сур'ёзны твар і, паляпаўшы чалавека па плячы, раптам весела прамовіў:

— Я ў захапленні ад тваёй прадбачлівасці.

ГУМАР 3

ДЗЕД І БАБА

Аднойчы пасварыліся дзед ды баба і перасталі размаўляць адзін з другім. Але ж доўга не вытрымалі. Першай пачала баба: „Стары, ці ты ўчора чхнуў?" „А што?" — панура адказвае ён. „Будзь здароў!" — ласкава кажа старая. „Дзякую". Гэтак і памірыліся.

Песні па заяўках

Па просьбе Багусі Гарадкевіч з Мастаўлян змяшчаем песню

PAROSTATEK

słowa: Tadeusz Drozda
muzyka: J. Milian, K. Krawczyk
śpiewa Krzysztof Krawczyk

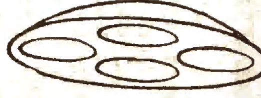
W starym albumie u mego dziadka
Jest takie zdjęcie istny cud
Płynący w falach wśród mewek stadka
Statek na parę sprzed lat stu.
Tłum marynarzy pokład ten zdobi
Słońce na górze pięknie lśni
Dobry fotograf to zdjęcie zrobił
Wszystko jak żywe aż się cni
Parostatkiem w piękny rejs
Statkiem na parę w piękny rejs
Przy wtórze klątw bosmana
Głośnych okrzyków aż do rana
Tak śpiewnie dusza łka
Kąpielowy kostium włóż
I na pokładzie ciało złóż
Bo tutaj szum maszyny
Bo tu głosem dziewczyny
Tak cudnie śruba gra
Dziadek bosmanem był na tym statku
Wśród majtków wzbudzał wiecznie strach
Krzyczał aż drżały na brzegach kwiatki
Cała załoga stała we łzach.
Lecz kiedy dziadek fajkę zapalił
Tytoń mu zaczął płuca grzać
Dziadek coś nucił, tytoń się palił
Marzył by wieki mógł trwać
Parostatkiem... itd.

СУЦЕШЫЎ

У аўтобусе маладая жанчына дакарала падлетка, які не ўступіў месца старому.

— Нічога, не лайце хлапчука, — суцешыў дзядуля, стане ён старым, таксама настаіцца.

КАБІНЕТ ДОКТАРА ЗНАХАРУКА

НЕЧАКАНЫ НЯДОБРАЗЫЧЛІВЕЦ

Збегшы ад пакарання, грэчаскі экс-кароль Канстанцін хаця і адышоў ад палітыкі, а, ведама ж, не супакоіўся, не лічыў сябе ў бяспецы. Наладжваючы сваё жыццё на новым месцы, у Англіі, у незвычайнай для сябе ролі выгнанніка, ён чакаў падвохаў ад патаемнай агентуры асабістых ворагаў, якія, магчыма, паспрабуюць дастаць яго сваімі доўгімі рукамі і з-за Ла-Манша. Але небяспека падкралася з другога боку. Раптам супроць яго ўзгарэўся і нават выступіў у друку, патрабуючы асуджэння, звычайны англійскі вулічны прыбіральшчык Фрэд Джонсан. А абвінавачванне, якое прад'явіў ён эмігранту, было такім: часцей за ўсё друз у памыйцы каля дома караля складаецца з наступных рэчаў — дыванова пух, кілаграмовыя акрайцы хлеба, выкінутыя вон, і незлічоная колькасць бутэлек з-пад шампанскага і другіх вясёлых напіткаў, якія ўжывае кароль з прыхільнымі да яго бландзінкамі, што дапамагаюць яму гуляць у гольф і наогул бавіць час трагічнага выгнання. Кваліфікаваў прыбіральшчык злачынства з боку грэчаскага караля вельмі проста: бачыце, як раскашуецца „бедны" чужак, страціўшы радзіму? I гэта ў той час, калі большасць карэнных англічан не бачаць уволю хлеба, ужо не кажучы пра тое, што іх заробак не дазваляе ім ужываць спіртное нават па святах.

...Няма сітуацыі, з якой не было б выйсця. У крайнім выпадку ім можа служыць той шлях, якім ты патрапіў у гэтае становішча.